

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

Zamawiający:

Zarząd Powiatu Myśliborskiego
Starostwo Powiatowe w Myśliborzu
ul. Spokojna 13
74-300 Myślibórz

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk – Specjalista ds. ochrony środowiska

Kwiecień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	5
1.1.	PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA	5
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
II.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	8
2.1.	PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI.....	8
2.2.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	9
2.2.1.	SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ.....	9
2.2.2.	SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW	9
2.2.3.	SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY.....	10
2.2.3.1.	Źródła energii odnawialnej	10
2.2.4.	SYSTEM GAZOWNICZY	10
2.2.5.	SYSTEM CIEPŁOWNICZY	11
2.2.6.	SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI	11
2.2.7.	INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	11
2.3.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	12
2.3.1.	GEOLOGIA.....	12
2.3.2.	RZEŻBA TERENU	12
2.3.3.	GLEBY.....	13
2.3.4.	KLIMAT.....	13
2.3.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	13
2.3.6.	WODY PODZIEMNE.....	13
2.3.7.	ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA).....	14
2.3.8.	OBIEKTY CHRONIONE.....	22
2.3.8.1.	NATURA 2000	22
2.3.8.2.	Park krajobrazowy	28
2.3.8.2.	Rezerwat przyrody	29
2.3.8.3.	Obszar chronionego krajobrazu	34
2.3.8.4.	Użytki ekologiczne.....	35
2.3.8.5.	Pomniki przyrody	36
2.3.8.6.	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy.....	36
2.3.9.	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	36
2.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	37
2.4.1.	STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH.....	37
2.4.1.1.	Wody powierzchniowe	37
2.4.1.2.	Wody podziemne	39
2.4.2.	STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB (ŚRODOWISKA GRUNTOWO-WODNEGO)	41
2.4.3.	STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU	42
2.4.4.	STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	43
2.4.5.	STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO.....	45
2.4.6.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	55
2.4.7.	STAN I ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	56
2.4.8.	STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY.....	57
III.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	59

IV.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	61
V.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	63
5.1.	W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW	68
5.2.	W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY).....	73
5.3.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI.....	76
5.4.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY	81
5.5.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE.....	85
5.6.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	90
5.7.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	93
5.8.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ	96
5.9.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT	99
5.10.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI.....	99
5.11.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE	102
5.12.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE	102
VI.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ..	102
VII.	PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU	103
VIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	105
IX.	ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM.....	108
9.1.	DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE.....	108
9.2.	DOKUMENTY KRAJOWE	110
9.3.	DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	111
X.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	114
	BIBLIOGRAFIA.....	118
	SPIS RYCIN	119
	SPIS TABEL.....	119

I. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu pn. Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 (zwanego dalej Programem lub POŚ).

Przygotowany projekt Programu jest kolejnym dokumentem omawiającym cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie Powiatu Myśliborskiego. Omawiany program jest kontynuacją dokumentu Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020, który z kolei kontynuował Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.

W związku z upływem czteroletniego okresu programowania niniejszego POŚ w roku 2016 zachodzi konieczność dokonania kolejnej aktualizacji tego strategicznego dokumentu. Biorąc pod uwagę jednak zmiany przepisów prawnych opracowanie niniejszego dokumentu opera się aktualnie o nieco inne założenia i wytyczne metodyczne.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonego obligatoryjnie równoległe do procedury opracowania gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami). Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o których mowa powyżej.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie programów ochrony środowiska są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu POŚ pismem nr WOPN-OS.411.19.2016.MP z dnia 23 marca

2016 r., natomiast PWIS uzgodnił zakres prognozy pismem nr NZNS.7040.2.3.2016 z dnia 17 marca 2016 r.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą jednocześnie negatywnie wpływać na inny, bądź na kilka elementów. Należy zatem przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań, tak aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania instalacji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Myśliborskiego w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, ziemi i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania. Ponadto może stanowić element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ramy dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Zapisy dokumentu prognozy powinny obejmować obszar Powiatu, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń analizowanego opracowania.

Głównym celem Programu ochrony środowiska i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Powiatu do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą stanu środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

Natomiast celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami). Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
  - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określa, analizuje i ocenia:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
  - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
  - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
    - różnorodność biologiczną,
    - ludzi,
    - zwierzęta,
    - rośliny,
    - wodę,
    - powietrze,
    - powierzchnię ziemi,
    - krajobraz,
    - klimat,
    - zasoby naturalne,
    - zabytki,
    - dobra materialne,
    - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
  - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu POŚ jest przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Powiatu Myśliborskiego i jego otoczenia. Na podstawie stanu wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez Powiat.

Zgodnie z powyższym prognoza, oprócz analizy środowiskowej obszaru Powiatu Myśliborskiego, będzie oceniać również zawartość dokumentu. Zawartość projektu analizowanego POŚ to dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- część zawierająca kierunki rozwoju jednostki oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego w Myśliborzu oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2015, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych (przede wszystkim jeżeli chodzi o dane monitoringowe WIOS).

Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska. Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastrukturalnych, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Programu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano także metody prognozowania jakościowego polegającego na wykorzystaniu wiedzy o mechanizmach funkcjonowania środowiska w konsekwencji wprowadzania zmian oraz danych dotyczących przebiegu zjawisk i procesów analogicznych.

Głównym celem Programu i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Powiatu do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą jakości środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Powiat Myśliborski położony jest w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 118 240 ha. W skład

Powiatu wchodzi 5 gmin: 3 miejsko-wiejskie: Dębno, Myślibórz i Barlinek oraz 2 wiejskie: Boleszkowice i Nowogródek Pomorski.

Powiat Myśliborski położony jest na Pojezierzu Myśliborskim stanowiącym południowy skraj Pomorza Zachodniego i częściowo na Nizinie Gorzowskiej, rozciągając się od Odry po górną Płonię. Przez teren powiatu przepływa rzeka Myśła uchodząca do Odry w okolicach wsi Chlewice. Podstawową formą użytkowania tego terenu są użytki rolne, a dalej leśne.

Liczba mieszkańców stałych zamieszkujących Powiat wynosiła na koniec roku 2014, 67 417 osób (dane GUS). W Powiecie obserwuje się stały spadek liczby ludności.

Biorąc pod uwagę zarejestrowane podmioty gospodarcze, najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny. Istotne znaczenie mają również takie działalności, jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe. W strukturze działalności podmiotów gospodarczych mających wpływ na jakość środowiska największy udział ma działalność kopalń oraz zakładów przetwórstwa drewna.

Potencjał Powiatu opiera się na wzajemnie uzupełniających się walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na uwagę zasługuje dobre zagospodarowanie turystyczne obszaru, w tym rozwinięty system szlaków turystycznych.

2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

W Powiecie Myśliborskim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, zarówno ujęć wód powierzchniowych, jak i wód podziemnych, ale także z sieci wodociągowej.

W Powiecie w roku 2014 długość sieci wodociągowej wynosiła ponad 616 km. Ogólnie stopień zwodociągowania jednostki wyniósł 97,9 %.

2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Na terenie Powiatu funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej, uzupełniony w niektórych miejscach o system kanalizacji deszczowej. Stopień skanalizowania kształtuje się na poziomie ok. 75 %. Oznacza to, że Powiat, a w nim poszczególne gminy będą jeszcze rozwijać system kanalizacyjny dla obszarów, które będą spełniać warunki do objęcia ich systemem zbiorczym.

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie Powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych.

System odprowadzania ścieków komunalnych uzupełniony jest zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalniami ścieków.

Na terenie Powiatu przedsiębiorcy wytwarzający ścieki przemysłowe objęci są zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska).

2.2.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Powiat myśliborski zasilany jest liniami najwyższych napięć (np. linia 400 kV z Krajnik do Plewisk, przechodząca przez gm. Myślibórz), poprzez linie wysokiego napięcia. Główne punkty zasilania zlokalizowane są w Myśliborzu, Barlinku, Dębnie, Mostkowie. Napięcie na sieciach jest zredukowane do 15 kV i rozprowadzane liniami średniego napięcia (14,5 % to linie energetyczne kablowe, a 85,5 % napowietrzne). Sieci niskiego napięcia jest łącznie 846,4 km, w tym 39,4 % to linie kablowe, a 60,6 % stanowią linie napowietrzne.

Linie średniego napięcia budowane w ostatnim okresie wykonywane są jako kablowe. Trasy linii napowietrznych wytyczono w przeszłości, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność zasilania. Najczęściej prowadzono je po najkrótszych trasach przecinając ukośnie pola, lasy, wsie. W rezultacie linie napowietrzne często stanowią istotny element kolizyjny dla różnych sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu.

2.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Na terenie Powiatu istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Powiat Myśliborski znajduje się w granicach III strefy, korzystnej. W strefie III energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m wynosi 500-750 kWh/m²/rok, natomiast na wysokości 30 m jest to już 750-1 000 kWh/m²/rok. Z uwagi na gęstość zabudowy oraz ochronę krajobrazu i obszary NATURA 2000 związane z ochroną gatunków ptaków jednostka ma możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych jedynie na terenach rolniczych z dala od Odry i ważnych miejsc siedliskowych związanych z kompleksami leśnymi czy też wodami powierzchniowymi.

Warto także rozważyć możliwość wykorzystania jako alternatywnych źródeł energii słonecznej, np. poprzez zastosowanie kolektorów słonecznych do podgrzewania wody lub energii elektrycznej w fotoogniwach, która kumulowana w nich, może mieć zastosowanie do podgrzewania wody na potrzeby gospodarstw domowych. Należy również zwrócić uwagę na coraz częściej stosowane pompy ciepła, wykorzystujące energię cieplną pozyskiwaną z głębi ziemi.

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych (do 5 MW)¹. Zgodnie z danymi Ogólnopolskiego Samorządowego Serwisu Energii Odnawialnej na tym terenie aktualnie eksploatowanych jest 6 Małych Elektrowni Wodnych (MEW) o mocy do 0,3 MW: cztery zlokalizowane są w gminie Boleszkowice oraz dwie w gminie Dębno, wszystkie na rzece Myśla.

2.2.4. SYSTEM GAZOWNICZY

Na terenie powiatu myśliborskiego wybudowane są gazociągi wysokiego ciśnienia oraz Stacja Gazowa w mieście Barlinek. Ponadto przez północną część powiatu przebiega rurociąg Przyjaźń.

Rozbudowę systemu gazociągów średniego i niskiego ciśnienia oraz przyłączami do odbiorców zajmuje się Polska Spółka Gazownicza. Spółka dostarcza gaz do powiatu od

¹ na podstawie Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

strony Gorzowa Wlkp. poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia. Na terenie gmin powiatu rozmieszczone są stacje redukcyjno - pomiarowe dostarczające gaz do mieszkańców. Powiat posiada znaczny stopień zgazyfikowania, osiągający około 43 % ludności.

Dodatkową działalność na terenie powiatu w zakresie dostarczania gazu świadczy spółka KRI S.A. Gaz dostarczany jest do miasta Myśliborza oraz całej gminy. Źródło zasilania gazociągów dystrybucyjnych stanowi stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia. Zasilanie stacji w gaz pochodzi z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Wołdowo – Przelewice – Sulimierz – Lipiany - Klicko, będącego własnością KRI S.A. Dostawy gazu realizowane do punktu pomiarowego we Wołdowie realizowane są przez OGP – Gaz System S.A.

Duża ilość obiektów związanych z wydobywaniem gazu na terenie powiatu spowodowana jest dobrze rozwiniętym przemysłem wydobywczym. Głównym zarządcą infrastruktury związanej z wydobyciem surowców kopalnych jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział w Zielonej Górze. Na terenie powiatu głównym złożem eksploatowanym jest złożo Barnówko – Mostno – Buszewo. Kolejnym jest złożo Cychry.

2.2.5. SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Gospodarkę ciepłą na potrzeby komunalne prowadzą przedsiębiorstwa będące oddziałami Szczecińskiej Energetyki Ciepłej zlokalizowane w Myśliborzu, Barlinku oraz Dębnie. Zgodnie z danymi GUS w roku 2014 eksploatowanych było 25,2 km sieci ciepłowniczej przesyłowej oraz 18,3 km podłączeń do budynków.

W pozostałych gminach nie ma zbiorczego systemu zaopatrzenia w ciepło sieciowe.

2.2.6. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

Ze względu na charakter gmin Dębno, Myślibórz i Barlinek (miejsko-wiejskie, skupienie ludności), na terenie tych jednostek zebrano najwięcej odpadów. Najmniej natomiast w gminie wiejskiej Boleszkowice. W 2014 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Powiatu odebrano 15 934,08 Mg odpadów komunalnych (GUS), w tym z gospodarstw domowych odebrano 12 884,60 Mg. Na 1 mieszkańca Powiatu w roku 2014 przypadało 235,8 kg odpadów.

Odpady komunalne są wywożone na składowisko odpadów w m. Dalsze (gm. Myślibórz) oraz na stację przeładunkową Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Długoszynie. Odpady komunalne oraz zebrane selektywnie dostarczane przekazywane są na linię sortowniczą, na której odzyskiwane są surowce wtórne. Odpady nie nadające się do recyklingu (tzw. balast posortowniczy) przekazywane są na składowisko.

System komunalny uzupełniają instalacje zajmujące się gospodarowaniem odpadami gospodarczymi.

2.2.7. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Główny ruch samochodowy skupiony jest w ciągu dróg krajowych nr 23, 26 oraz 31 oraz na drodze ekspresowej S3 (E65). Ruch na głównych drogach powiatu ma charakter głównie gospodarczy. Stan ciągów komunikacyjnych tej kategorii GDDKiA ocenia na

pożądany². Przez teren powiatu przebiega również 7 odcinków dróg wojewódzkich: 119, 126, 127, 129, 130, 151, 156. Ich stan ZZDW ocenia w większości jako dobry - 57 %, w stanie średnich klasyfikuje się pozostałą część.

System komunikacyjny uzupełniają lokalne ciągi, drogi powiatowe oraz gminne. Zarząd Powiatu ocenia, że większość z tych dróg wymaga remontów. Około 95 % dróg powiatowych to drogi o nawierzchni twardej, utwardzenie konieczne jest dla około 20 km dróg powiatowych. System dróg powiatowych uzupełniony jest drogami gminnymi. Ogółem o nawierzchni twardej jest tylko około 25 % dróg, resztę stanowią drogi gminne gruntowe.

Ponadto rozbudowuje się system dróg i ścieżek rowerowych. W roku 2014 lokalny system komunikacyjny uzupełniało prawie 13 km ścieżek rowerowych.

2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1. GEOLOGIA

W budowie geologicznej osadów powierzchniowych biorą udział: piaski i żwiry wodnolodowcowe budujące równiny sandrowe Chłopowa i Myśli oraz sandr moreny mielęcińskiej, piaski, żwiry i głązy oraz gliny wałów czołowomorenowych fazy pomorskiej i subfazy mielęcińskiej, gliny zwałowe oraz piaski i żwiry lodowcowe oraz piaski i mułki kemów na równinie moreny dennej, rozwiniętej na zapleczu wałów moreny czołowej, ily, mułki i piaski jezioro – zastoiskowe niecki myśliborskiej oraz ily zastoiskowe w niecce Jeziora Sitno, piaski i mułki rzeczne w dolinie Myśli oraz namuły, torfy, gytie i kreda jeziorna w obrębie zagłębień wytopiskowych i jeziornych na wysoczyźnie i w obrębie zastoiska myśliborskiego.

Na terenie powiatu myśliborskiego występują głównie znaczne ilości złóż gazu ziemnego, azotowego gazu ziemnego, ropy naftowej, siarki (razem ze złożami ropy i gazu), kredy oraz piasków i żwirów. Obecnie na terenie powiatu eksploatowane są:

- cztery złoża kruszywa naturalnego tj. „Chlewice”, „Golin”, „Płonno 1” i „Namyślin-Wielopole”,
- dwa złoża ropy naftowej tj. „Barnówko-Mostno-Buszewo” (BMB), „Gajewo”,
- złoża gazu ziemnego azotowego „Cychry”,
- złoża gazu ziemnego „Rózańsko” (eksploatowane okresowo), „BMB”, „Gajewo”.

Współwystępującą kopalinią przy wydobyciu ropy naftowej ze złoża „BMB” jest siarka. Perspektywiczne obszary do wydobycia torfu, gytii, kredy jeziornej są np. w rejonie m. Mostno, Grzymiradz, Krężelin.

2.3.2. RZEŻBA TERENU

Powiat Myśliborski położony jest na Pojezierzu Myśliborskim stanowiącym południowy skraj Pomorza Zachodniego i częściowo na Nizinie Gorzowskiej, rozciągając się od Odry po górną Płonię.

Przez teren powiatu przepływa rzeka Myśla uchodząca do Odry w okolicach wsi Chlewice. Krajobraz urozmaicony jest licznymi jeziorami.

² przy 3-stopniowej klasyfikacji: pożądany / ostrzegawczy / krytyczny

2.3.3. GLEBY

Pokrywą glebową powiatu myśliborskiego tworzą dwa rodzaje kompleksów rozmieszczonych równoleżnikowo na tym obszarze. Przez środek powiatu przebiegają kompleksy gleb bielicowych, rdzawych i brunatnych wytworzonych z piasków słabo gliniastych i gliniastych. Na północ i na południe od nich ciągną się dwa pasy utworzone przez kompleksy gleb bielicowych, płowych i opadowo-glejowych.

Gleby występujące na tym obszarze charakteryzują się lekką kwasowością. Na terenie powiatu nie występują w dużym areale gleby dobre i bardzo dobre, brak jest gleb w klasie bonitacyjnej I, a bardzo mało jest w II. Dominują grunty orne klasy III oraz IV, V i VI.

2.3.4. KLIMAT

Warunki klimatyczne panujące na terenie powiatu klasyfikowane są do klimatu umiarkowanego. Według regionalizacji R. Gumińskiego powiat myśliborski położony jest w obrębie regionu dzielnicy bydgoskiej. Na terenie tym przenikają się wpływy oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Dość duży jednak wpływ na ten teren mają cechy klimatu morskiego, co jest związane z intensywnym przemieszczaniem się i dużą aktywnością północnoatlantyckich niżów ośrodka barycznego.

Do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Powierzchnia zajęta pod wody powierzchniowe na terenie powiatu zajmuje około 3 % powierzchni jednostki. Powiat myśliborski w całości leży w obszarze dorzecza Odry. Na tym obszarze wydzielono liczne jednolite części wód powierzchniowych rzecznych i jeziornych. Do głównych cieków zalicza się: Odrę, rzekę Kłodawkę, Kosę, Sienicę, Ścieniawicę, Płonię oraz Myślę

W powiecie myśliborskim jest ponad 40 jezior (powyżej 10 ha) o łącznej powierzchni ponad 2 600 ha. Największym i najgłębszym z nich jest Jezioro Myśliborskie. Wody stojące uzupełnia ponadto ok. 102 jezior o powierzchni 1 ha.

2.3.6. WODY PODZIEMNE

Powiat myśliborski położony jest w granicach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 24, 25, 26, 35 i 36 (JCWPd nr 25, 36 i 35 w bardzo niewielkich fragmentach).

Na terenie powiatu myśliborskiego eksploatowane są zwykłe wody podziemne z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych, kredowych i jurajskich. Utrudnieniem w poborze wody ze wspomnianych utworów jest możliwość niekiedy bardzo łatwego zanieczyszczenia.

Główne zbiorniki wód podziemnych w granicach powiatu myśliborskiego przedstawia rycina. Są to GZWP 134 – Zbiornik Dębno oraz 135 - Zbiornik Barlinek.

2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA)

Flora

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez Pawłowskiego i Szafera (1973 r.) obszar powiatu położony jest na terenie Niziny Szczecińskiej, Pojezierza Pomorskiego, Okręgi: Myśliborski i Brzegu Pradoliny Noteckiej, Pododdział Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich w Dziale Bałtyckim. Obszar powiatu jest bardzo zróżnicowany pod względem potencjalnej roślinności naturalnej. Do siedlisk występujących na terenie powiatu możemy zaliczyć: suboceaniczne acidofilne lasy bukowo - dębowe typu pomorskiego z dębem bezszypułkowym (*Fago – Quercetum petraeae*), suboceaniczne grądy typu „pomorskiego” (*Melico – Fagetum*), subkontynentalne bory mieszane dębowo – sosnowe (*Quercus – Pinetum*), żyzne buczyny niżowe typu „pomorskiego” (*Melico – Fagetum*), środkowoeuropejskie grądy w postaci nizinno - wyżynnej (*Galio – Carpinetum colium*), subkontynentalne bory mieszane dębowo – sosnowe (*Quercus Pinetum*), łągi jesionowo – olszowe (*Circaeo – Alnetum*), suboceaniczne grądy typu „pomorskiego” (*Stellario – Carpinetum*), łągi jesionowo – olszowe (*Circaeo – Alnetum*).

W występującym naturalnym drzewostanie przeważają siedliska: bór mieszany, bór świeży, a we wschodniej części powiatu również las świeży. Panującym gatunkiem jest sosna, a wśród pozostałych gatunków najwięcej jest buka i dębu. Stan zdrowotny lasów na terenie powiatu określany jest jako dobry. Na terenie Powiatu Myśliborskiego ustanowiono także lasy ochronne, które stanowią około 35 % powierzchni lasów powiatu.

Występujące na tym obszarze gatunki roślin chronionych przedstawia tabela w dalszej części.

Na końcu opracowania zostały również przedstawione ryciny wskazujące na tereny szczególnie cenne pod względem przyrodniczym – skupiska chronionych gatunków oraz siedlisk (wraz z bazą danych).

Tabela 1. Wykaz roślin chronionych występujących na terenie Powiatu Myśliborskiego

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Miasto i Gmina Barlinek		Miasto i Gminą Dębno cd.	
Bagno zwyczajne	rezerwat „Markowe Błota”	Mącznica lekarska	Mostno
Barwinek pospolity	rezerwaty, parki i cmentarze na terenie gminy	Grąźel żółty	Dębno- j. Lipowo
Bluszcz pospolity	rezerwaty, parki i cmentarze na terenie gminy	Grzybień biały	Dębno- j. Lipowo
Bobrek trójlistkowy	torfowisko koło Moczydła, koło jez. Listek	Pełnik europejski	Różańsko
Cebulica dwulistna	park w Janowie i przy leśniczówce (1,5 km na północ od Barlinka)	Widłak goździsty	k. Smolnicy
Centuria nadobna	okolice jeziora Gostyń	Paprotka zwyczajna	Mostno
Centuria pospolita	rezerwat „Skalisty Jar Libberta”	Purchawica olbrzymia	Dyszno
Cis pospolity	parki i cmentarze na terenie gminy	Smardz stożkowy	nad j. Duszatyń
Gnieźnik leśny	rezerwat „Skalisty Jar Libberta”	Szyszkowiec łuskowaty	nad rz. Kosą
Goździk kartyzek	na krawędziach Doliny Płoni od Żydowa do Laskówka, Murawa koło Moczydła, Przydroża koło Niepołcka	Chrobotek – reniferowy, koralowy	pospolicie występujące
Goździk pyszny	około 500 metrów na wschód od przewidzianego rezerwatu „Janowskie Murawy”	Kocanki piaszkowe	pospolicie występujące
Grąźel żółty	jeziora i przewidziane rezerwaty na terenie gminy	Goździk kartuzek	pospolicie występująca
Grzybień północne	jeziorko Listek	Bagno zwyczajne	pospolicie występujące
Grzybień biały	jeziora i przewidziane rezerwaty na terenie gminy	Konwalia majowa	pospolicie występujące
Jarząb szwedzki	park w Dziedzicach, Barlinek park i ulice Staromiejska, Niepodległości i Gorzowska; cmentarz w Barlinku	Bobrek trójlistny	Dębno , Barnówko, Mostno i k. Grzymiradza
Kalina koralowa	las nadleśnictwa Barlinek, okolice jezior i rezerwat „Skalisty Jar Libberta”	Przytulia wonna	pospolicie występujące
Kocanka piaszkowa	murawy przy drodze do Moczydła	Porzeczka czarna	nad rz. Kosą
Konwalia majowa	rezerwat „Skalisty Jar Libberta”	Płonnik pospolity	pospolicie występujące
Kruszczyk błotny	przewidziany rezerwat „Buczyny Barlineckie”	Torfowiec	Mostno
Kruszczyk szerokolistny	300 metrów na zachód od Niepołcka	Miasto i Gmina Myślibórz	
Kruszyna pospolita	przewidziane rezerwaty, oraz lasy i zarośla gminy	Orlik pospolity	Derczewo

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Kukułka krwista	łąka z pełnikiem na zachód od przewidzianego rezerwatu „Jezioro Sitno – Lubieszewko” i 200 metrów na zachód od przewidzianego rezerwatu „Wąwozy pod Żydowem”	Storczyk krwisty	łąki i pastwiska
Kukułka szerokolistna	200 metrów na zachód od przewidzianego rezerwatu „Wąwozy pod Żydowem”	Storczyk plamisty	łąki i pastwiska
Lilia złotogłów	200 metrów na południe od Moczydła	Rosiczka okrągłolistna	lasy i łąki
Marzanka wonna	lasy i zarośla oraz istniejące rezerwaty na terenie gminy	Barwinek pospolity	lasy liściaste, zarośla
Naparstnica purpurowa	rezerwat „Markowe Błota”	Bluszcz pospolity	tereny parków wiejskich i cmentarzy, lasy leśnictwa Rów
Obrazki plamiste	rezerwat „Skalisty Jar Libberta”, park w Niepołocku	Centuria pospolita	łąki, miedze, widne polany i nasłonecznione stoki wzgórz
Orlik pospolity	rezerwat „Buczyny Barlineckie”	Cis pospolity	parki i cmentarze na terenie gminy
Ostródka kosmata	300 metrów na zachód od Rówienka	Goryczka błotna	Rezerwat torfowiskowy „Tchórzyno”
Pełnik europejski	400 metrów na zachód od przewidzianego rezerwatu „Janowskie Murawy”, łąka koło Moczydła (Markowe Błota)	Gółka długoostrogowa	Rezerwat torfowiskowy „Tchórzyno”
Paprotka zwyczajna	przewidziane rezerwaty na terenie gminy	Grąźel żółty	powszechne na Pojezierzu
Pierwiosnek lekarski	istniejące i przewidziane rezerwaty i w rozproszeniu na terenie całej gminy	Grzybień biały	jeziora na terenie gminy
Porzeczka czarna	przewidziane rezerwaty, oraz łągi nad Płonią, Wyspa Nadziei i Wyspa Sowie na jez. Barlineckim	Kalina koralowa	Lasy Leśnictwa Rów
Przylaszczka pospolita	istniejący rezerwat „Skalisty Jar Libberta” oraz park w Janowie	Konwalia majowa	pospolicie występujące
Rosiczka okrągłolistna	przewidziany rezerwat „Lilie Wodne” i „Jezioro Sitno – Lubieszewko” oraz jezioro Listek	Kruszczyk błotny	Rezerwat torfowiskowy „Tchórzyno”
Sasanka takowa	przewidziany rezerwat „Janowskie Murawy”	Kruszczyk szerokolistny	Lasy Leśnictwa Rów
Śniadek baldaszkowy	przewidziany rezerwat „Jezioro Sitno – Lubieszewko”	Kruszyna pospolita	powszechne na Pojezierzu
Śnieżyczka przebiśnieg	przewidziane rezerwaty „Janowskie Murawy” i „Wilcze Jary” oraz park w Janowie	Lipiennik Loesela	Rezerwat torfowiskowy „Tchórzyno”

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Turówka leśna	przewidziany rezerwat „Jezioro Sitno – Lubieszewko”	Marzanka wonna	Lasy Leśnictwa Rów
Wężymord stepowy	przewidziany rezerwat „Janowskie Murawy”	Paprotka zwyczajna	Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Wiciokrzew pomorski	park w Żydowie	Porzeczka czarna	Lasy Leśnictwa Rów
Widłak goździsty	rezerwat „Markowe Błota”	Widłak jałowcowy	lasy
Widłak jałowcowy	rezerwat „Markowe Błota”	Gmina Nowogródek Pomorski	
Wilżyna ciernista	przewidziany użytek ekologiczny „Rytna Jeziora Głębokiego”	Bluszcz pospolity	Rokitno, Trzcina
Gmina Boleszkowice		Cis pospolity	Rokitno, Karsko
Grażel żółty	powszechne na Pojezierzu	Czermień błotna	1 km na pn.zach. od Rokitna
Kruszyna pospolita	powszechne na Pojezierzu	Dąbrówka kosmata	300 m na wschód od Trzciny
Grzybień biały	powszechne na Pojezierzu	Grażel żółty	jeziora na terenie gminy
Turzyca piaskowa	powszechne na Pojezierzu	Grzybień biały	jeziora na terenie gminy
Miasto i Gmina Dębno		Kocanka piaskowa	liczne w centralnej cz. gminy
Śnieżyczka przebiśnieg	pospolita w lasach	Konwalia majowa	lasy Nadleśnictwa Barlinek
Barwinek pospolity	okolice Mostna	Kukułka krwista	nad J. Karskie Wielkie – pd. wsch. brzeg, poblizie d. st. PKP w Świątkach
Bluszcz posp.	tereny parków wiejskich i cmentarzy	Kruszczyk błotny	nad J. Karskie Wielkie – pd. wsch. brzeg, nad J. Cichym – pd. brzeg
Wiciokrzew pomorski	Krężelin, nad jeziorem Warnickim w Warnicy	Krwawnik panoński	300 m na wschód od Trzciny
Rosiczka okrągłolistna	Mostno, Grzymiradz	Parzydło leśne	300 m na pn. od Karska
		Widłak jałowcowaty	lasy Nadleśnictwa Barlinek

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016

Fauna

Według podziału zoogeograficznego Polski A.S., Kostrowickiego (1999 r.) powiat należy do Okręgu Centralnego należącego do Podregionu Środkowego w Regionie Środkowoeuropejskim. Gatunki chronione występujące na tym terenie przedstawia tabela.

Tabela 38. Wykaz zwierząt chronionych występujących na terenie Powiatu Myśliborskiego

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
	Miasto i Gmina Barlinek		Miasto i Gmina Myślibórz
Bąk	kompleks mokradeł na północ od Swadzimia, staw rybny na północny – wschód od Barlinka, rezerwat „Markowe Błota”		
Błotniak stawowy	kompleks mokradeł na północ od Swadzimia, staw rybny na północny – wschód od Barlinka, jez. Gostyń, mokradło 1 kilometr na południe od Lutówka, staw 1 kilometr na zachód od Lutowa, mokradła śródlądowe 2 kilometry na południe od m. Brunki	Bocian czarny	Rezerwat krajobrazowy „Długogóry”, Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Błotniak zbożowy	poła koło Barlinka i Karska	Kania ruda	teren gminy
Bocian czarny	przy zachodnim brzegu jez. Głębokiego	Orlik krzykliwy	teren gminy
Brodziec piskliwy	jeziro Barlineckie	Orzeł bielik	teren gminy
Brodziec samotny	mokradła śródlądowe 2 kilometry na południe od m. Brunki, rezerwat „Markowe Błota”	Traszka zwyczajna	teren gminy
Brzęczka	rezerwat „Markowe Błota”, jez. Listek	Ropucha szara	teren gminy
Cyraneczka	rezerwat „Markowe Błota”	Żółw błotny	Rezerwat krajobrazowy „Długogóry”
Czajka	poła w rejonie Swadzimia	Jaszczurka zwinka	teren gminy
Czernica	staw rybny na północny – wschód od Barlinka, kompleks niewielkich stawów w lesie na północny – wschód od Barlinka	Padalec	teren gminy
Derkacz	łąki na południe od osady Sucha, łąki na wschód od Łubianki, łąki nad Płonią 2 kilometry na północ od Niepołcka, łąki na południowy – wschód od Lasówka, łąki nad Płonią 1 kilometr na północny – wschód od Janowa	Kormoran czarny	Wyspa na jeziorze Sitno
Dudek	okolice Moczydła	Błotniak stawowy	Wyspa na jeziorze Dobropole (Golenickie), nieużytek ekologiczny „Chłopowo”
Dzierzba gąsiorek	łąki na południe od osady Sucha, łąki na wschód od Łubianki, łąki nad Płonią 2 kilometry na północ od Niepołcka	Bąk	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”, Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Dzierzba rokosz	łąki nad Płonią 2 kilometry na północ od Niepołcka	Gęś gęgawa	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”, Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Dzięcioł czarny	buczyny na południowym brzegu jeziora Barlineckiego, buczyny na południowym brzegu jeziora Okunie	Czernica	Wyspa na jeziorze Dobropole (Golenickie)
Dzięcioł zielony	okolice Moczydła	Czajka	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”
Dziwonia	łąki na Płonią 2 kilometry na północ od Niepołcka	Remiz	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”
Gągoł	jez. Libenka, jez. Lutowo, staw 2 kilometry na północ, północny-zachód od Lubociesz	Śmieszka	Wyspa na jeziorze Dobropole (Golenickie)

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Gęgawa	staw 1 kilometr na zachód od Lutowa, rezerwat „Markowe Błota”	Bażant	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”
Głowienka	staw rybny na północny-wschód od Barlinka, staw 2 kilometry na północ, północny-zachód od Lubociesz	Żuraw	nieużytek ekologiczny „Chłopowo”, Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Jastrząb gołębiarz	buczyny na południowym brzegu jez. Barlineckiego	Wiewiórka	pojedyncze sztuki pospolicie występujące
Kania czarna	rejon jez. Barlineckiego, na północ od Lubociesz	Kret	pospolicie występujące
Kobuz	buczyny na południowym brzegu jez. Barlineckiego	Czapla siwa	Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Kokoszka wodna	staw rybny na północ od Barlinka	Zimorodek	Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Krakwa	staw rybny na północ od Barlinka	Kowalik	Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz
Krogulec	na wschód od Łubianki	Kuna leśna	teren gminy
Kruk	południowy brzeg jez. Jez. Barlineckiego, 2 kilometry na północ od Lubociesz	Lis	teren gminy
Kszyk	kompleks mokradeł na północ od Swadzimia, łąki na południe od osady Sucha, łąki na wschód od Łubianki	Zając szarak	teren gminy
Kuropatwa	na północ od Swadzimia, na południe od Strąpi	Zaskroniec	teren gminy
Lelek kozodój	kompleks żwirowni koło m. Krzynka	Jeż zachodni	teren gminy
Łabędź niemy	południowy brzeg jez. Barlineckiego, staw - źródła Płoni, jez. Nierybno, jez. Gostyń, staw 1 kilometr na północny-zachód od Barlinka, staw rybny na wschód od Barlinka, staw rybny 2 kilometry na północ od Niepołcka, kompleks stawów na północ od Niepołcka, staw 2 kilometry na północ, północny-zachód od Lubociesz	Piżmak	teren gminy
Mewa pospolita	jez. Barlineckie	Sarna	teren gminy
Mewa śmieszka	staw rybny na północny-wschód od Barlinka	Jeleń Europejski	teren gminy
Muchotówka mała	buczyny na południowym brzegu jez. Barlineckiego	Dzik	teren gminy
Nurogęś	jez. Barlineckie	Gmina Nowogródek Pomorski	
Orlik krzykliwy	na północny-wschód od Niepołcka	Bąk	rozległe trzcinowiska
Ortolan	na północ od Niepołcka	Bekas kszyc	k. J. Sulimierskiego
Orzeł bielik	teren gminy	Biegacze: złocisty, skórzasty, fioletowy, gajowy, ogrodowy, granulowany	teren gminy
Perkoz dwuczuby	jez. Lklejno, jez. Barlineckie, kompleks mokradeł na północ od Swadzimia, jez. Nierybno, jez. Sitno Moczydelskie, jez. Suche	Błotniak stawowy	J. Karskie Wielkie – str. pd., J. Kozie, łąki k. Trzcinnej, Chocienia i Stawna

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Perkoz rdzawoszyi	rezerwat „Markowe Błota“	Bocian biały	teren gminy
Perkozek	śródpolne mokradło 1 kilometr na południowy-zachód od Osiny, staw rybny 2 kilometry na północ, północny-zachód od Lubocieszy, rezerwat „Markowe Błota“	Brzegówka	koło Nowogródka i Karska
Pliszka górska	Plonią koło Niepołcka	Brzęczka	3 miejsca: J. Karskie Wielkie, k. Jastrzębca, k. Stawna
Płomykówka	Niepołcko	Cyranka	k. drogi Nowogródek – Karsko
Jarzębatka	na wschód od Łubianki	Czajka	okolice Trzciny. Nowogródka
Gmina Boleszkowice		Derkacz	k. J. Sulimierskiego
Kormoran czarny	teren gminy	Dzierżba srokosz	k. Nowogródka, Smolar i Trzciny
Bocian czarny	teren gminy	Dzięcioł zielony	rozlewiska Marwicy k. Jastrzębca
Bocian biały	teren gminy	Dzięcioł czarny	koło Nowogródka i Prostek
Bąki	teren gminy	Gągoł	gnieździ się na zb. wodnych
Gęś gęgawa	teren gminy	Gołąb siniak	koło Prostek
Kania ruda	teren gminy	Grzebiuszka ziemna	6 miejsc – zbiorniki k. Nowogródka, Kinic i przy drodze Nowogródek – Karsko
Miasto i Gmina Dębno		Jastrząb gołębiarz	na pn. od J. Karskiego Wielkiego
Bocian czarny	Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz	Jaszczurka zwinka	suche środowiska – koło PGR Sumiak i koło J. Sulimierskiego
Kozioróg dębosz	Dolsk	Jaszczurka żyworodna	wilgotne biotopy koło d. PGR Sumiak i na torfowisku k. Kinic
Motyle-modraszkowate	pospolicie występ. na łąkach	Kania rdzawa	k. Chocienia
Trzmielce	łąki, miedze	Kormoran czarny	J. Karskie Wielkie
Żółw błotny	rz. Kosa, Myśla	Kruk	jeziro Karskie Wielkie
Traszka	małe zbiorniki leśne, jez. Lipowo	Kumak nizinny	zarośnięte wody stojące – 15 stanowisk
Jaszczurka zwinka	Pola	Mewa pospolita	J. Karskie Wielkie
Żmija zygzakowata	las koło Mostna	Mewa śmieszka	J. Karskie Wielkie, J. Sulimierskie (granica z gm. Myślibórz0
Zaskroniec zwyczajny	pospolity w lasach	Orlik krzykliwy	teren gminy
Padalec zwyczajny	lasy sosnowe	Padalec	las k. jeziora Parzeńskiego
Orzeł bielik	teren gminy	Perkozek	koło d. PGR Sumiak
Sierpówka	teren gminy	Perkoz dwuczuby	13 stanowisk, zwł. J. Karskie Wielkie
Turkawka	teren gminy	Perkoz rdzawoszyi	J. Karskie Wielkie
Kukułka	teren gminy	Pliszka górska	stanowisko łęgowe – rz. Kłodawka k. Prostek
Kania ruda	teren gminy	Remiz	koło PGR Sumiak

Gatunek	Występowanie	Gatunek	Występowanie
Puszczyk	teren gminy	Ropucha szara	stwierdzono 57 miejsc – zbiorniki wodne zwł. k. b. PGR Sumiak i przy drodze Nowogródek – Karsko
Płomykówka	teren gminy	Rzekotka drzewna	8 stanowisk rozrodu, najliczniej k. b. PGR Sumiak
Lelek	teren gminy	Skójka malarska (mięczak)	szeroko rozpowszechniony
Jerzyk	teren gminy	Traszka grzebieniasta	zarośnięte zbiorniki wodne - okolice Rokitna, b. PGR Sumiak, Karska
Zimorodek	teren gminy	Traszka zwyczajna	zbiorniki wodne
Dudek	teren gminy	Trzciniak	J. Karskie Wielkie, okolice Stawna
Kret	pospolicie występujące	Trzmiel: ziemny, kamiennik, ogrodowy, leśny	teren gminy
Nietoperze	pojedyncze sztuki pospolicie występujące	Zaskroniec	koło PGR Sumiak, torfowisko k. Kinic, okolice J. Karskiego Wielkiego
Wiewiórka	pojedyncze sztuki pospolicie występujące	Żaba jeziorkowa	34 stanowiska
Wydra	rz. Myśla i Kosa	Żaba trawna	32 stanowiska
Norka	rz. Myśla i Kosa	Żaba moczarowa	39 stanowisk
Łasica europejska	rz. Myśla i Kosa	Żaba wodna	zbiorniki wodne na terenie gminy
Bóbr europejski	rz. Myśla	Żuraw	k. Nowogródka, J. Ulejno, Karskie, k. Ławina

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016

2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE

Na terenie Powiatu Myśliborskiego występują obszary prawnie chronione. Do wyróżnionych form należą: parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Obszary należące do sieci Natura 2000 to: specjalne obszary ochrony siedlisk i obszary specjalnej ochrony ptaków.

Załączone na końcu opracowania mapy przedstawiają chronione gatunki zwierząt i siedlisk oraz roślin.

2.3.8.1. NATURA 2000

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Na terenie powiatu ustanowiono 7 specjalnych obszarów ochrony siedlisk mających znaczenie dla wspólnoty oraz 3 obszary specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolna Odra PLH320037 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Gogolice – Kosa PLH320038,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Kozie PLH320010 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wlkp. z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Barlinecka PLH080071,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Myśliborskie PLH320014,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Dobropolskie PLH320070,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Odry PLB320003 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Witnicko – Dębniańska PLB320015 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Barlinecka PLB080001 (powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.), obowiązuje także Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wlkp. z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych).

Obszar Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006 zajmuje około 20 744 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek. Obejmuje doliny: rzeki Płoni od źródeł w rejonie Barlinka do miejscowości Kołbacz i jej dopływów: Strzelicy i Krzekny. Ostoja jest istotnym korytarzem ekologicznym o dużej bioróżnorodności i wyróżniających się dwóch jednostkach:

- źródłiskowa dolina Płoni - przełom górnego odcinka Płoni przez morenę czołową porośnięty łąkami środkowoeuropejskimi, kwaśnymi buczynami oraz lasami mieszanymi sąsiadującymi z murawami kserotermicznymi i płacami ciepłych dąbrów. Występują tu także suche, piaszczyste wzgórza zajęte przez zbiorowiska borów mieszanych i łąki mezofilne (*Arrhenatherion*). Wokół bogatych w węglan wapnia źródeł utworzyły się trawertyny i torfy źródłiskowe. Torfowisko w dolinie z udziałem łąk wilgotnych (*Calthion*) i zmiennowilgotnych (*Molinion*) obfitujących w osobliwości florystyczne, typowe dla siedlisk zasobnych w wapń wykorzystywane jest jako użytki zielone.
- Basen Pra-Miedwia - równiny o bardzo żyznych glebach powstałe po sztucznym obniżeniu poziomu wody wielkiego jeziora tzw. Pra-Miedwia. W głębszych partiach do dziś pozostały jeziora (typu ramienicowego) np. Miedwie, Płoń, Będgoszcz, Zaborsko, Żelewo i Żelewko. W rejonie jeziora Płoń rozwinęły się kompleksy bagiennych olsów i łąk, a na skłonach doliny: żyznych łąk wiązowych (także nad Miedwiem k. Wierzchlądu) i łąk. Na eksponowanych zboczach występują murawy kserotermiczne (m.in. koło Przywodzia, Gardźca, Oćwieki, St. Przylepu, Grędźca, Turzego). Stwierdzono tu występowanie 17 rodzajów siedlisk załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 11 gatunków załącznika II tej Dyrektywy. Do najważniejszych biotopów należą mokradła węglanowe (*Caricion davallianae*), wykształcone w wodach i na brzegach jezior, lokalnie wzbogacone o gatunki halofilne (Wierzbno). Występują tu największe powierzchnie w Polsce szuwarów kłociowych, najbogatsza w Polsce populacja storczyka błotnego oraz jedno z nielicznych w Polsce stanowisk turzycy *Buxbaumia* i marzycy czarniawej.

Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: antropopresja związana z gospodarką rolną (zmiany intensywności użytkowania łąk, rozszerzenie areału gruntów ornych, zaniechanie tradycyjnego, ekspansywnego użytkowania łąk, eutrofizacja, m.in. bezściółkowy chów świń; melioracje, spadek poziomu wód gruntowych, budowa stawów rybnych, eksploatacja kredy jeziornej i torfu; zalesianie muraw kserotermicznych lub ich spontaniczne zarastanie.

Obszar **Dolna Odra PLH320037** zajmuje obszar 29 536,0 ha, w powiecie zajmuje teren gminy Boleszkowice. Dolina Odry (dwa główne kanały: Wschodnia Odra i Zachodnia Odra), to przeplatające się wzajemnie: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łąkowe, starorzeczka, liczne odnogi rzeki oraz wysepki. Duży udział w obszarze stanowią naturalne tereny zalewowe. Obszar ten obejmuje także odcinki strefy krawędziowej Doliny Odry z miejscami porośniętymi roślinnością sucholubną (łącznie z murawami kserotermicznymi oraz lasami). Znajduje się tu 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG dobrze zachowanych, rzadkie i zagrożone gatunki zwierząt, w tym 17 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ciekawym obiektem jest Międzyodrze, tzn. wyspa torfowa położona pomiędzy Odrą Wschodnią i Odrą Zachodnią. Jest to obszar największego w Europie torfowiska fluwiogenicznego o miąższości do 10 m, poprzecinanego siecią kanałów, starorzeczy, rowów i rozlewisk. Dzięki temu wykształciła się tu charakterystyczna szata roślinna i osiedliły liczne gatunki zwierząt.

Z punktu widzenia ornitologicznego jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej E006, zwłaszcza dla migrujących i zimujących gatunków ptaków wodno-błotnych.

Obszar Gogolice-Kosa PLH320038 zajmuje powierzchnię ok. 1 425 ha. Położony jest na terenie gminy Dębno i Trzcińsko Zdrój. Obejmuje m.in. m. Dębno oraz doliny dwóch małych rzek Kosy i Myśli o długości 19 km; w jego skład wchodzi też kompleksy eutroficznych zbiorników wodnych, szuwały, łąki i torfowiska niskie. W północnej części obszaru występują również zarośla olszowe i nadrzeczne zalewane olsy. Jest to obszar zaproponowany dla ochrony największej populacji żółwia błotnego na Pomorzu Zachodnim – liczebność dorosłych żółwi szacuje się tu na ok. 30 osobników.

Obszar **Jezioro Koźmie PLH320010** zajmuje powierzchnię 179,36 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Myślibórz oraz Nowogródek Pomorski i obejmuje jezioro kredowe z pokładami kredy jeziornej - rzadki w Polsce typ zbiornika wodnego. Wokół jeziora występuje wiele różnorodnych przybrzeżnych zespołów roślinnych, spośród których najcenniejsze są zarośla chronionej w Polsce brzozy niskiej i szuwar z rzadko występująca w Polsce, wapniolubną rośliną - kłocią wiechowatą. Szuwar kłociowy znajduje się na południowym i południowo - wschodnim brzegu jeziora i sukcesywnie rozrasta się w stronę lustra jeziora. Natomiast na obrzeżu jeziora występują liczne kalcyfilne zbiorowiska roślinności łąkowo - pastwiskowej. Na terenie ostoi występują 4 rodzaje siedlisk ważnych w ochronie bioróżnorodności w Europie, m.in. łąki użytkowane ekstensywnie i priorytetowe torfowiska nakredowe. Ostoja jest miejscem rozrodu wielu płazów, w tym kumaka nizinnego - gatunku cennego z europejskiego punktu widzenia. Lęgi odbywa tu również wiele gatunków ptaków wodno-błotnych, natomiast w okresie przelotów odpoczywają tu stada gęsi i kaczek. Spośród ważnych dla Europy ptaków występują tu: żuraw, bąk, błotniak stawowy. Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: budowę małych stawów rybnych na obrzeżu jeziora w miejsce użytków zielonych, brak ekstensywnych form gospodarki łąkowej i pastwiskowej i związana z tym sukcesja zmierzająca w kierunku wykształcenia trwałych ekosystemów leśnych, brak odbudowy systemu melioracyjnego powodującego wtórne zabagnienie gleb (wszczynające procesy bagienne – mułotwórcze i torfotwórcze); dla utrzymania struktury roślinności łąkowej i pastwiskowej jest wymagana regulacja stosunków wodnych (remont rowów, modernizacja przepustów i zastawek, zdrenowanie terenu).

Obszar **Ostojka Barlinecka PLH080071** zajmuje obszar 26 596,40 ha i w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek, obejmuje fragment rozległej sandrowej Równiny Gorzowskiej, porośniętej lasami Puszczy Gorzowskiej. Teren ma bogatą sieć hydrograficzną, przecinają go dopływy Noteci Polka i Santoczna oraz dopływ Warty Kłodawka. Na terenie obszaru znajduje się kilkadziesiąt jezior. Liczne są niewielkie oczka wytopiskowe, a także torfowiska. Mimo dominacji drzewostanów sosnowych, duży jest udział buczyn i dąbrów. Najlepiej zachowany zwarty kompleks lasów bukowych znajduje się na południe od Barlinka. Na mniejszych powierzchniach, w zagłębieniach terenu, występują bory bagienne i olsy, a w dolinach cieków i w okolicy źródeł - łąki.

Obszar **Pojezierze Myśliborskie PLH320014** zajmuje powierzchnię około 4 296 ha. Położony jest na terenie gminy Myślibórz, Kozielice i Lipiany. Obszar ten cechuje urozmaicony krajobraz wzniesień morenowych i jezior, szczególną wartością obszaru jest bogactwo siedlisk - należy tu wymienić żyzną buczynę o naturalnym charakterze ze starymi

drzewostanami oraz rzadkie zbiorowiska torfowiskowe i dobrze zachowane podwodne łąki ramienic.

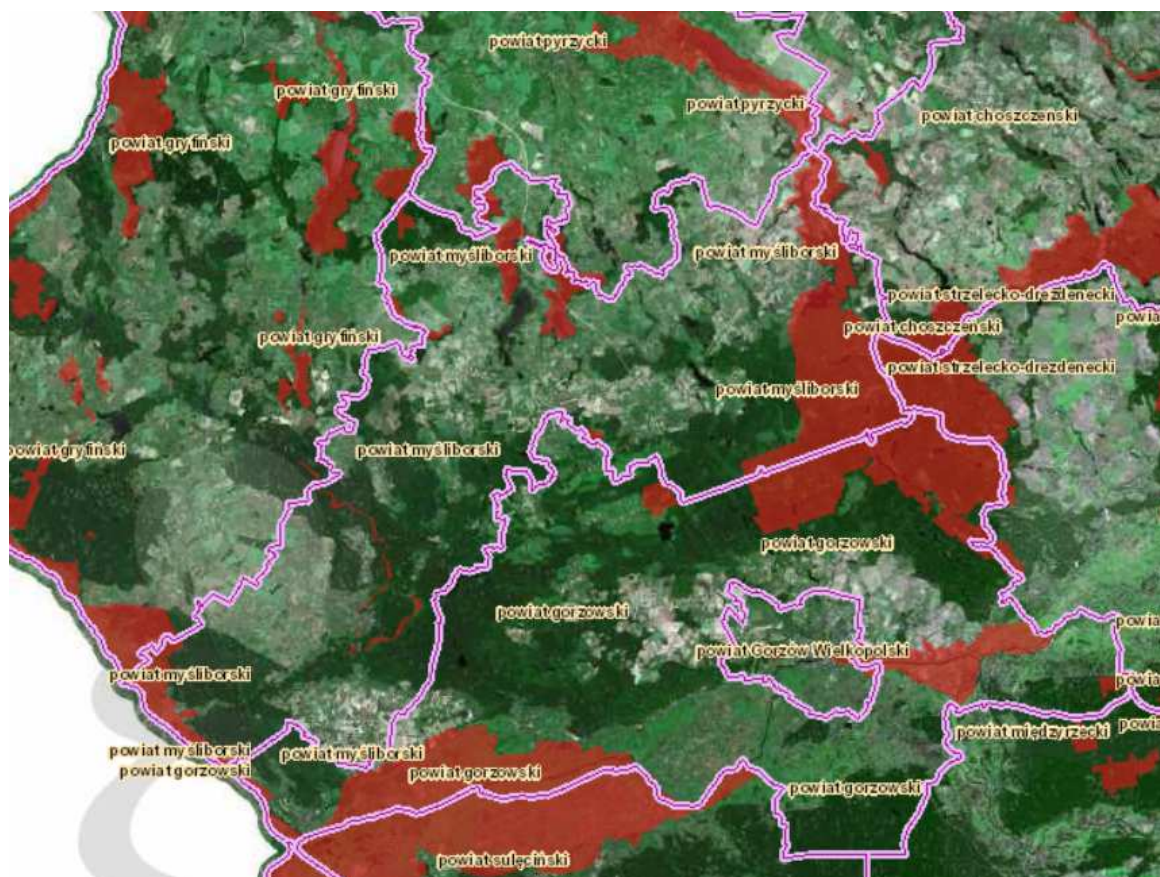
Obszar **Jeziro Dobropolskie PLH320070** zajmuje powierzchnię około 397,9 ha. Misa jeziora Dobropolskiego leży na pograniczu gmin Trzcianko Zdrój i Myślibórz. Obszar obejmuje jezioro wraz z przyległymi torfowiskami oraz otaczającymi je wilgotnymi łąkami, będące siedliskiem cennych gatunków flory i fauny. Większość włączonych do ostoi lasów liściastych to łągi olszowo-jesionowe. Na terenach wyżej położonych znajdują się grądy i buczyny. Jezioro o charakterze degenerującego jeziora mezotroficznego zachowało płyty podwodnych łąki ramienic oraz jezierz. W bagiennej części nad jeziorami znajdują się osady gytii jeziornej. Duże powierzchnie zajmują płyty szuwarów, turzycowiska, oraz wilgotne łąki. Na niewielkich wyniesieniach zachowały się fragmenty muraw kserotermicznych. W obszarze odnotowano obecność 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W granicach obszaru występują duże płyty łągów olszowo-jesionowych z dominacją jesionu, płat olszyn źródłiskowych zbliżonych do naturalnych oraz płyty dobrze zachowanego grądu powstałego spontanicznie. Dużą część obszaru zajmuje rynnowe jezioro twardo wodne z zachowanymi łąkami ramieniowymi.

Obszar **Dolina Dolnej Odry PLB320003** to obszar o powierzchni 60 207,1 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Boleszkowice. Obszar obejmuje dolinę Odry, pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim, wraz z Jeziorem Dąbie. Rozciąga się na długości około 150 km. W części ujściowej Odra dzieli się na dwa główne rozgałęzienia - Odrę Wschodnią i Regalicę. Międzyodrze, czyli obszar pomiędzy głównymi odnogami (kanałami), jest płaską równiną z licznymi jeziorkami i mniejszymi ciekami. Jest on okresowo zalewany. Jezioro Dąbie jest rozległym, płytkim zbiornikiem zasilanym przez wody opadowe i rzeczne oraz przez wody morskie. W Jeziorze Dąbie występuje bogata roślinność wodna, a wzdłuż brzegu duże powierzchnie zajmują szuwały, łąki i mokradła, łągi i zarośla wierzbowe. Na wyspach rosną olsy i łągi jesionowo-olszynowymi. Obszar charakteryzuje bogata flora roślin naczyniowych z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi oraz zróżnicowane zbiorowiska roślinne. Cały obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Teren szczególnie ważny dla ptaków wodno-błotnych (zarówno w okresie lęgowym, wędrownym i zimowiskowym), które występują tu w olbrzymich koncentracjach, np. na jesiennym zlotowisku zbiera się do 9 000 żurawi. Występują tu, co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje takich gatunków jak: podróżniczek, czapla siwa, bielik, kania czarna, kania ruda, krakwa, rybitwa białoczelna i rybitwa czarna, batalion, bąk, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, gąsiorek, kropiatka, puchacz, rybołów, sowa błotna, trzmielojad, derkacz, jarzębatka, wodniczka i zielonka, zimorodek i żuraw. Występuje tu również bogata fauna innych zwierząt kręgowych (w tym łosie i bobry). Największe zagrożenie dla tego obszaru to zanieczyszczenia wód produktami pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego oraz kłusownictwo.

Obszar **Ostoję Witnicko – Dębniańska PLB320015** to obszar o powierzchni 46 993,07 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Dębno, Myślibórz oraz Boleszkowice. Przeważają tam bory sosnowe, ale również są tam połacie buczyn, dębów i olsów. Największym jeziorem jest Ostrowieckie. W środkowej części ostoi przepływa rzeka Myśla. Rzekom towarzyszą niewielkie starorzecza i rozległe kompleksy stawów rybnych. Teren jest

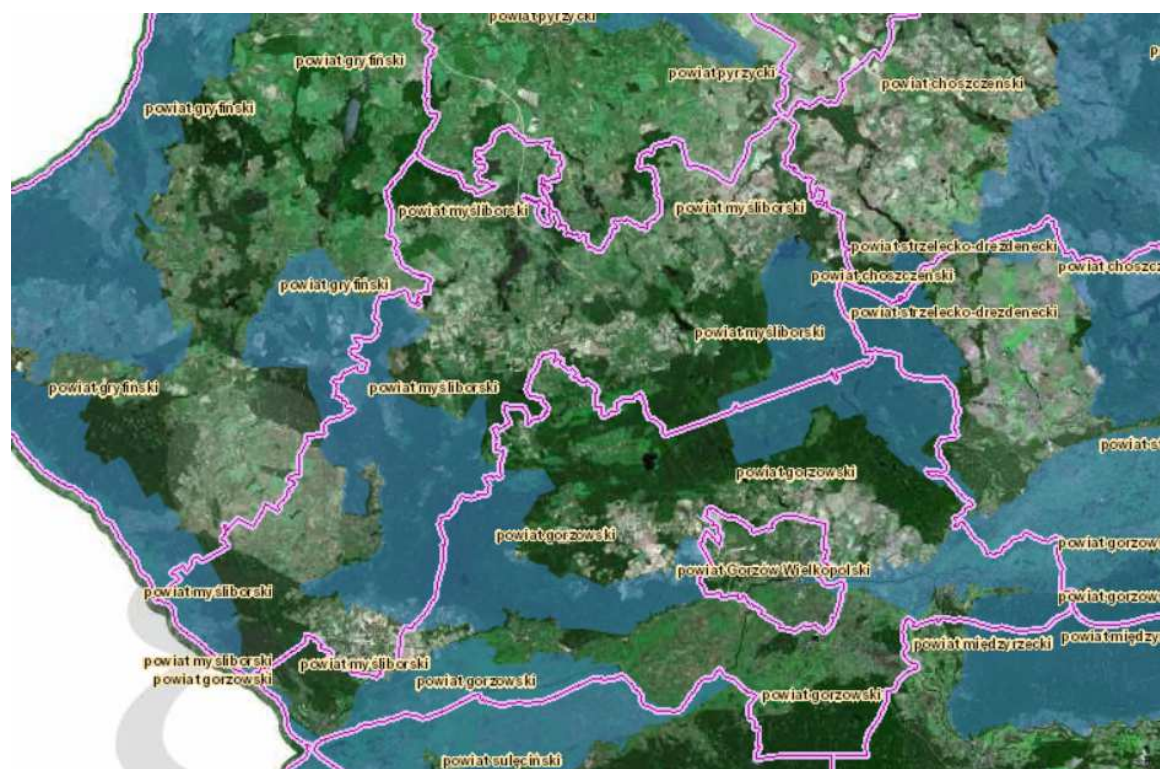
w małym stopniu zurbanizowany i przekształcony antropogenicznie. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 32 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 4 gatunków: kani rudej, bielika, żurawia i derkacza kwalifikują ostoję do międzynarodowych ostoi ptaków. 13 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jednym z 10 najważniejszych w Polsce miejsc lęgowych żurawia, kani rudej i bielika. Występują tu takie rzadkie gatunki jak: bąk, bączek, kania czarna, orlik krzykliwy, rybołów, siewka złota, biegus zmienny, batalion, łączak, puchacz i podróżniczek. Z zagrożeń jakim ulega ten teren wymienić należy: gospodarkę leśną, wydobywanie ropy i gazu na północ od obszaru, procesy odwadniania ekosystemów torfowisk niskich, mszarnych przejściowych oraz wysokich. Rybacka penetracja jezior dzierzawionych przez PZW oraz spływ nawozów z pól nasila procesy eutrofizacji zbiorników dystroficznych i powoduje wydeptywanie stale tych samych fragmentów fitocenoz mszarnych; natomiast łowiectwo i kłusownictwo jest przyczyną penetrowania siedlisk. Poważnym zagrożeniem jest rozbudowana kopalnia ropy i jej pola eksploatacyjne położone w pobliżu ostoi.

Obszar **Puszcza Barlinecka PLB080001** zajmuje obszar 26 505,63 ha, w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek. Obszar obejmuje fragment równiny sandrowej porośniętej zwartym kompleksem lasów sosnowych Puszczy Gorzowskiej (Lasów Barlineckich) z udziałem buczyn i dąbrów. W zagłębieniach terenu (rynnny polodowcowe i wytopiska) występują bory bagienne i olsy, a w dolinach cieków i w okolicy źródlisk – łągi. Obszar charakteryzuje bogata sieć hydrograficzna: rzeki, kilkadziesiąt jezior, niewielkimi oczkami wytopiskowymi i torfowiskami. Na terenie ostoi występują licznie chronione i rzadkie gatunki 1 gatunek ptaków migrujących, 8 gatunków ssaków, 10 płazów, 4 gadów, 2 ryb, 11 roślin flory naczyniowej, w tym np. roślina wodna - krasnorost. W okresie lęgowym obszar zasiedlają ptaki: puchacz, bielik, orlik, dzięcioł czarny, kania czarna, kania ruda, rybołów, bocian czarny, trzmielojad, zimorodek i żuraw. Stwierdzono tu występowanie 14 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 4 gatunki z załącznika II, w tym: 1 gatunek ssaka, 3 gatunki płazów i gadów (w tym żółw błotny) i 1 gatunek rośliny oraz 20 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i nie wymienione w Dyrektywie - 5 gatunków ptaków cennych i zagrożonych. Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: wycinanie starych drzewostanów, osuszanie terenów, zanieczyszczenia wód, presja turystyczna, bezpośrednie zagrożenie na skutek penetracji siedlisk (płoszenie, niszczenie gniazd), niszczenie ich przez wydeptywanie.

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLH na terenie powiatu myśliborskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 2. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLB na terenie powiatu myśliborskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.2. Park krajobrazowy

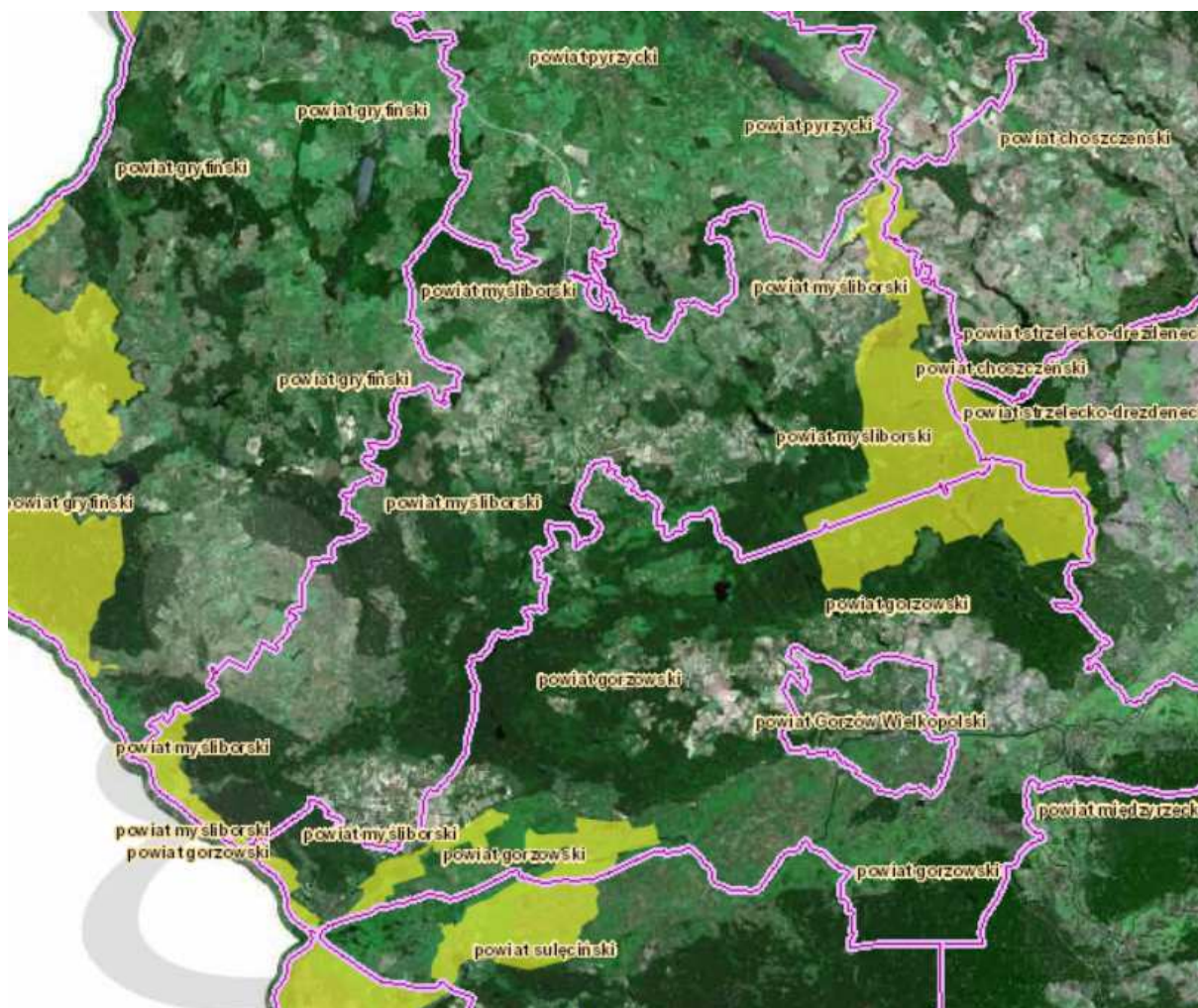
Na terenie powiatu myśliborskiego znajdują się dwa parki krajobrazowe:

- część Barlinecko - Gorzowskiego Parku Krajobrazowego,
- część Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.

Barlinecko – Gorzowski Park Krajobrazowy – powołano rozporządzeniem nr 27 Wojewody Gorzowskiego z dnia 23.10.1991 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 14 poz. 87 z dn. 29.10.1991 r.). W roku 1996 rozszerzono granice parku poprzez włączenie obszaru Doliny Płoni i zatwierdzenie Planu ochrony Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego - rozp. Wojewody Gorzowskiego nr 6 z dn. 18.07.1996 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 7 poz. 61 z dn. 24.08.1996 r.). Po reformie administracyjnej rozporządzenia zostały zachowane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego Rozporządzeniem 2/99 z dnia 30 marca 1999 r. Obowiązujące Rozporządzenie nr 107/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 21 lipca 2006 r w sprawie Barlinecko-Gorzowskiego Parku krajobrazowego. Obecnie na terenie gminy Barlinek znajduje się: część Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego o pow. 10 698,9 ha i część otuliny Parku o pow. 10 181 ha. Na mocy porozumienia zawartego 14 grudnia 2004 r. pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim i Wojewodą Lubuskim cały Park, w tym część położona na terenie województwa zachodniopomorskiego, zarządzany jest przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. O wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych parku decydują bardzo bogate i różnorodne lasy oraz wody - strumienie i małe rzeki meandrujące przez kompleksy leśne i przepływające przez liczne i malownicze jeziora. Przeważającą część powierzchni Parku zajmują lasy (87 %), głównie bory mieszane, lasy mieszane, bory świeże i wilgotne, olsy i olsy jesionowe. Największy udział w drzewostanie lasów ma sosna, a następnie buk, dąb, olsza, świerk, brzoza i modrzew. Szata roślinna Parku charakteryzuje się dużą różnorodnością zbiorowisk roślinnych, z których szczególnie cenne są zbiorowiska szuwarowe. Występuje również wiele gatunków chronionych jak np. bluszcz pospolity, widłak goździsty, orlik pospolity, rosiczka okrągłolistna lilia złotogłów i inne. Różnorodność siedliskowa Parku gwarantuje występowanie bogatej fauny. Na obszarze tym żyje wiele ssaków, gadów i owadów. Szczególnie różnorodna jest awifauna, ze 142 gatunkami ptaków, wśród których są takie jak: bielik, rybołów, orlik krzykliwy, kania rdzawa, kania czarna, puchacz, bocian czarny, gągoł, żuraw i zimorodek.

Park Krajobrazowy „Ujście Warty” – powierzchnia parku w powiecie wynosi 1 798,49 ha. Park nie posiada otuliny. Położony jest w dolinie Odry w gminie Boleszkowice. Pozostała część znajduje się w województwie lubuskim, w przyujściowym odcinku Warty. Głównym zadaniem parku jest zachowanie walorów nieprzekształconego obszaru doliny dużych rzek wraz z otaczającymi je krawędziami wysoczyzn. Tereny parku znajdujące się w gminie Boleszkowice podlegają Zespołowi Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego. Część parku w granicach woj. lubuskiego zarządzana jest przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego z siedzibą w Gorzowie Wlkp. – Park Krajobrazowy „Ujście Warty” w Lipach (gmina Kłodawa). Na terenie Parku występuje szereg cennych zbiorowisk roślinnych, charakterystycznych dla dolin rzecznych. Znajdują się tu zbiorowiska bagiennej roślinności z przewagą turzycowisk, wśród których miejscami występują płaty szuwarów trzcinowych, mannowych oraz mozgowych. Obszary te stanowią miejsce występowania gatunków roślin chronionych oraz typowych dla dolin rzecznych, między innymi rzadkiego wilczomlecza błotnego *Euphorbia palustris*. Interesujące są tu

wyspy mineralne, głównie piaszczyska z charakterystyczną roślinnością psammofilną (rośnie tu m.in. chroniona turzyca piaszkowa *Carex arenaria* i liczne porosty). Znajduje się tu także cenny drzewostan dębowy na siedlisku łągowym. Tworzą go kilkudziesięcioletnie dęby szypułkowe *Quercus robur* o krótkim pniu i krzaczastej formie korony. Teren stanowi ponadto miejsce rozmnażania się, żerowania i odpoczynku licznych gatunków zwierząt, w tym rzadkich i zagrożonych jak: bóbr europejski *Castor fiber*, bielik *Haliaeetus albicilla*, nurogęś *Mergus merganser*, gałogł *Bucephala clangula*, czapla siwa *Ardea cinerea*, bocian biały *Ciconia ciconia*, kuna leśna *Martes martes*. Ponadto występują tu licznie ptaki wodno-błotne, a rozległe równiny są żerowiskiem ptaków drapieżnych. Ważnym elementem są również oczka wodne stanowiące potencjalne miejsce rozrodu i przebywania bobra oraz wielu chronionych gatunków płazów.

Ryc. 3. Lokalizacja obszaru Parków Krajobrazowych w rzucie ogólnym na tle powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.2. Rezerwat przyrody

Na terenie powiatu myśliborskiego znajduje się siedem rezerwatów przyrody, tj.: Markowe Błota, Skalisty Jar Libberta (gmina Barlinek), Cisy Boleszkowickie (gmina Boleszkowice), Czapli Ostrów (gmina Dębno), Tchórzyno, Długogóry, Jezioro Jasne (gmina Myślibórz).

Rezerwat przyrody „**Markowe Błota**” to rezerwat ornitologiczny zajmujący obszar około 193,4 ha. Stanowi kompleks lasów i terenów podmokłych z bogatą ornitofauną, licznymi populacjami roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich takich jak: turzyca bagienna, konwalia majowa, rosiczka okrągłolistna, nawodnik okółkowy, kruszyna pospolita, marzanka wonna, bagno zwyczajne, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, grąźel żółty, grzybień biały, starzec bagienny, pływacz zwyczajny, kozłek dwupienny (widłaki, rosiczka, grąźel żółty – Bieńkowski 1998 r.), roślinność torfowiskowa, bagienna, zaroślowa i leśna. Został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dn. 26 stycznia 1994 r., obowiązuje dla niego rozporządzenie Nr 41/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Markowe Błota”. W trakcie konsultacji i opiniowania jest akt zarządzenia RDOŚ w sprawie rezerwatu.

Rezerwat przyrody „**Skalisty Jar Libberta**” zajmuje powierzchnię około 33,21 ha i jest to rezerwat krajobrazowy. Ochronie podlega tu fragment morenowego zbocza rynny polodowcowej, z głębokim wąwozem, stanowisko skał wapiennych, zlepieńców, piaskowców i gładów narzutowych. Dnem wąwozu okresowo sączy się strumień, ponadto w rezerwacie znajdują się liczne zagłębienia okresowo lub stale wypełnionych wodą. Wąwóz porasta las dębowo-bukowy. Powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, obowiązuje rozporządzenie Nr 69/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Skalisty Jar Libberta”. Obowiązuje dla niego Zarządzenie RDOŚ w Szczecinie z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

Rezerwat przyrody „**Cisy Boleszkowickie**” to obszar lasu i bagien o powierzchni 9,38 ha (powierzchnia zweryfikowana do 9,16 ha). Jest to rezerwat leśny i na jego terenie znajduje się 439 cisów naturalnie rosnących pod okapem 150-letnich sosen. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska cisów w jego różnych formach rozwojowych. Do gatunków chronionych na obszarze rezerwatu należy także paprotka zwyczajna, bluszcz pospolity, kruszyna, konwalia majowa. Dla obszaru obowiązuje Rozporządzenie nr 37/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Boleszkowickie” oraz Zarządzenie RDOŚ w Szczecinie z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

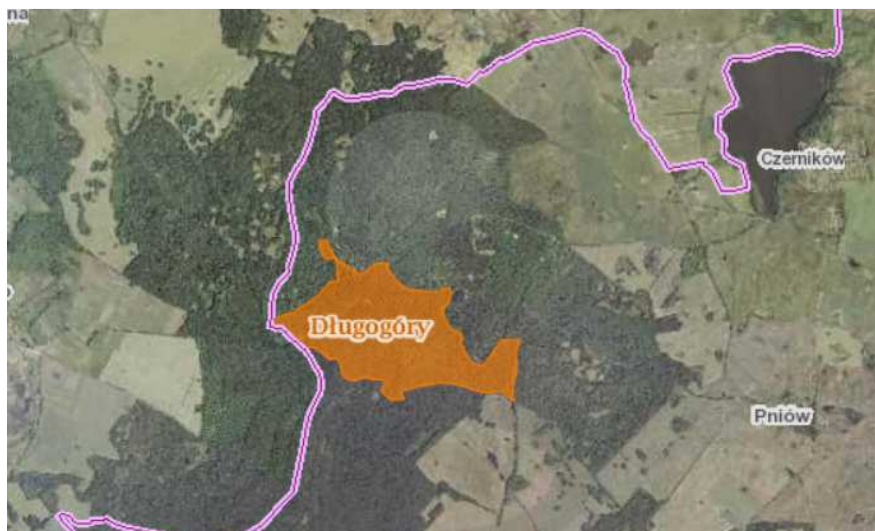
Rezerwat przyrody „**Czapli Ostrów**” jest rezerwatem typu faunistycznego i stanowi go wyspa o powierzchni 16,45 ha położona na Jeziorze Ostrowieckim. Wyspa pokryta jest wielogatunkowym lasem liściastym z bardzo liczną kolonią czapli siwej. Kolonia znajduje się w części centralnej wyspy na starych dębach i brzożach. Na terenie wyspy gniazduje para bielików. Z bogatej flory wymienić można listerę jajowatą, bluszcz pospolity, kalinę koralową. Rezerwat jest objęty ochroną częściową. Rezerwat został utworzony 11.04.1985 r. oraz objęty jest Rozporządzeniem Nr 71/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Czapli Ostrów”.

Rezerwat przyrody „**Tchórzyno**” to rezerwat obejmujący obszar jeziora Tchórzyno i śródleśnego torfowiska. Głównym przedmiotem ochrony jest flora terenów torfowisk powstałych w kredzie jeziornej. Na jego terenie występuje rzadka roślinność zarastająca jezioro i tworząca podwodne łąki, złożone głównie z kredotwórczych glonów – ramienic *Charales*. Na podstawie rozporządzenia Nr 46/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego

z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Tchórzyno” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 91, poz. 1564) całkowita powierzchnia rezerwatu wynosi 37,18 ha. Dla obszaru obowiązuje Rozporządzenie Nr 59/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony.

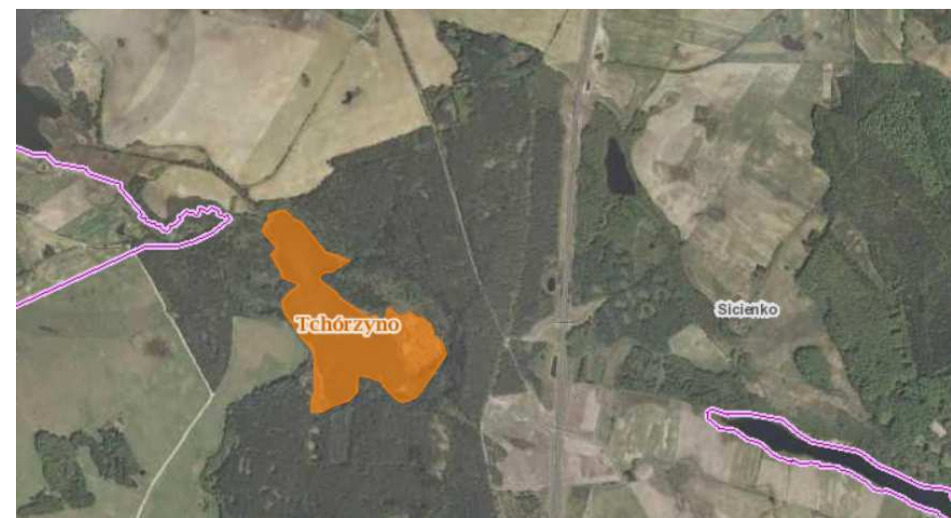
Rezerwat przyrody „**Długogóry**” rozciąga się na obszarze 120,36 ha i głównym przedmiotem jego ochrony jest buczyna pomorska oraz mieszany morenowy krajobraz. Na terenie rezerwatu występują liczne oczka wodne, z roślinnością wodną i przejściowo-torfowiskową. Z roślinności wodnej najciekawsze są: zespół płycacza drobnego i wątrobowca. Do osobliwości rezerwatu należą liczne głazy narzutowe. Dla rezerwatu obowiązuje Zarządzenie z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

Rezerwat przyrody „**Jezioro Jasne**” to rezerwat typu florystycznego. Na jego obszarze ochronie podlega krajobraz z zespołami roślinności wodnej – wolfii bezkorzeniowej, strome zbocza dochodzą do 25 m wysokości. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 77/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 113, poz. 1933) powierzchnia rezerwatu wynosi 14,79 ha. Dla rezerwatu zostało podjęte Rozporządzenie nr 13/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony.

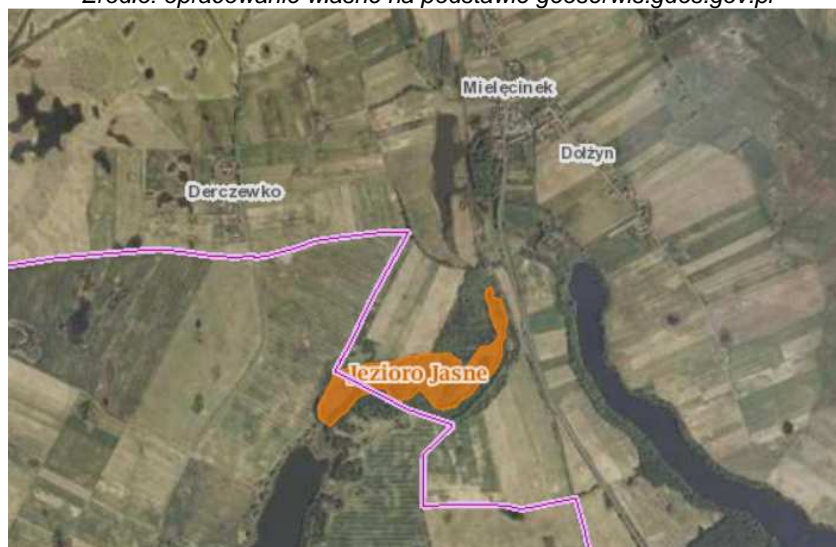
Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatu Długogóry

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 5. Lokalizacja rezerwatu Tchórzyno

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 6. Lokalizacja rezerwatu Jasne

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 7. Lokalizacja rezerwatu Skalisty Jar Libberta

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 8. Lokalizacja rezerwatu Markowe Błota
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 9. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 10. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.3. Obszar chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu tworzy się dla ochrony wyróżniających się krajobrazowo terenów o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Na terenie powiatu myśliborskiego zlokalizowane są 3 Obszary, powołane z mocy rozporządzenia Wojewody Gorzowskiego oraz uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Zach.pom. Nr 66 poz. 1804 ze zm.). Najnowszy akt prawny dotyczący obszarów to uchwała Nr XXVI/361/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Zacho. Nr 66, poz. 1804 ze zm.) oraz obwieszczenie Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu „A” Dębno-Gorzów zajmuje 11 060 ha powierzchni i obejmuje gminy Boleszkowice i Dębno. Obszar rozciąga się wzdłuż dolin rzecznych Myśli i Kosy. Charakteryzuje się ponadregionalnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Równiny Gorzowskiej z prawobrzeżnym dopływem Odry - doliną i zboczami rzeki Myśli oraz łączącą się z nią rzeką Kosą. Występują tutaj liczne zbiorniki wodne (rynnowe jeziora dystroficzne i mezotroficzne), mokradła, torfowiska mszarne z mało przekształconą antropogenicznie szatą roślinną, zbiorowiska leśne o charakterze naturalnym oraz stanowiska unikalnej flory i fauny. Celem utworzenia obszaru była również ochrona jednej z największych ostoi żółwia błotnego, ochrona stanowisk lęgowych ptaków wodno-błotnych i drobnych ptaków wróblowatych, lasu i dolin rzecznych oraz ochrona siedlisk ptaków chronionych ochroną strefową.

Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz zajmuje obszar 21 564,3 ha i obejmuje gminy Myślibórz, Nowogródek Pomorski oraz Dębno. Utworzenie tego obszaru zapewniło ochronę wartościowych ekosystemów przyrodniczych i przyrodniczo-rekreacyjnych Pojezierza Myśliborskiego. Teren Obszaru rozciąga się na ekosystem doliny Myśli oraz akweny polodowcowych jezior rynnowych (jeziro Zielen, Dolskie, Postne) połączone ciekami wodnymi. Występują tutaj duże deniwelacje terenu oraz malownicze formy krajobrazowe i geomorfologiczne (sandry, moreny czołowe i denne, równiny jeziorne). Obszar obejmuje swoimi granicami obszary górnego biegu rzeki Myśli razem z licznymi torfowiskami i jeziorami, w tym Jeziorem Myśliborskim. Celem utworzenia było zachowanie naturalnego ciągu rynnowego jeziorno-bagiennego z mozaiką zbiorowisk roślinności leśnej o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych i wysokiej wartości kulturowej, zachowanie różnorodności ekosystemów wodnych, bagiennych i lądowych, naturalnych zbiorowisk bagiennych lasów, stanowisk gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych, fitocenozy siedlisk objętych prawną ochroną krajową i Dyrektywą Siedliskową, stanowisk lęgowych ptaków wodno-błotnych oraz siedlisk ptaków chronionych ochroną strefową.

Obszar Chronionego Krajobrazu „C” Barlinek obejmuje powierzchnię 13 172 ha i znajduje się na terenie gminy Barlinek, Myślibórz, Nowogródek Pomorski oraz Pełczyce. Obszar ten stanowi otulinę Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. Zajmuje urozmaicony teren z licznymi bezodpływowymi jeziorami i rynnami polodowcowymi. Ekosystemy rozmieszczone są mozaikowo, z przewagą użytków rolnych. Spotyka się tu

również mokradła, zbiorowiska leśne o charakterze naturalnym oraz godne zachowania stanowiska unikalnej flory i fauny. Flora roślin naczyniowych odznacza się udziałem wielu gatunków chronionych i zagrożonych, takich jak: ramienica zwyczajna, grązel żółty, grzybień biały, kruszczyk błotny, rosiczka okrągłolistna, pierwiosnek lekarski, kalina koralowa. Szczególnym walorem tego obszaru jest fauna związana z wodami, obejmująca zarówno bezkręgowce jak i kręgowce. Występują tutaj między innymi stanowiska lęgowych ptaków wodno-błotnych, siedliska gatunków chronionych objętych ochroną strefową.

Ryc. 11. Lokalizacja obszarów chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.3.8.4. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są to niewielkie obszary, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Przedmiotem takiej ochrony na terenie powiatu jest wiele obszarów o łącznej powierzchni 496,54 ha.

Cel ochrony to zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów, takich jak naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płyty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Wśród użytków ekologicznych ustanowionych na terenie powiatu znajdują się obszary głównie w obrębie Lasów Państwowych, a także na jeziorach jako wyspy.

- na Jeziorze Barlineckim objęto ochroną 4 wyspy, na Jeziorze Ostrowieckim – 3, na Jeziorze Sitno Wielkie – 2 oraz po jednej na Jeziorze Golenickim i Karskim Wielkim,
- na terenie gminy Barlinek zostało powołanych dziewięć użytków ekologicznych: „Wyspy na Jez. Barlineckim”, „Mochortowskie Mokradła”, „Rychnowskie Bagno”, „Okuńska Rynna”, „Mochordowskie Mokradło”, „Mokradło Okno”, „Zadrzewienia Rychnowskie”, „Łubianka”, „Roztopowa rynna”, „Okunie i Moczydło”,
- na terenie gminy Dębno istnieje 18 użytków ekologicznych, wśród najważniejszych są: „Śródleśne zapadlisko”, „Olchowy las”, „Brzezina bagienna pod Sulistawiem”, „Dolski mszar”,

na obszarze gminy Nowogródek Pomorski znajdują się 22 użytki ekologiczne, najważniejszym są „Torfianki przy Sumiaku”.

2.3.8.5. Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowy wykaz pomników przyrody.

Na terenie powiatu występują 424 pomniki przyrody, zgrupowane w 40 stanowiskach. Najczęściej są to drzewa pomnikowe, rzadziej gniazda (orła bielika, bociana czarnego), głązy narzutowe, skały piaszkowe. Najliczniej występują drzewa pomnikowe, których jest 393 sztuki. W tym: dąb 367 sztuki, lipa drobnolistna – 12 sztuk oraz buk – 7 sztuk. Ponadto znajdują się na tym obszarze gniazda orła bielika (8 sztuk) i bociana czarnego (4 sztuki). Do pomników przyrody na tym obszarze zalicza się także 16 skał oraz torfowisko, roślinność wodną i źródłisko.

2.3.8.6. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Porzecze”, położony jest na terenie gm. Boleszkowice. Zajmuje on obszar 143 ha. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym łąk, bagien, starorzeczy, zbiorników wodnych, wydm oraz terenów zalesionych na terenie zalewowym dolnego odcinka Odry. Występuje tam duża liczba ptactwa wodno-błotnego wymagająca skutecznej ochrony. Został powołany Rozporządzeniem Nr 7 Wojewody Gorzowskiego z dnia 23 kwietnia 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego nr 6/92, poz. 53) i zmienione przez Rozporządzenie Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Wojewodę Gorzowskiego, Wojewodę Koszalińskiego, Wojewodę Piłskiego, Wojewodę Słupskiego oraz Wojewodę Szczecińskiego obowiązujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Zacho.1999.7.71).

2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Potencjał Powiatu opiera się również o walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Obszar posiada także wysokie walory turystyczne ze względu na liczne zachowane do dzisiaj zabytki.

Analizując sytuację społeczno-gospodarczą jednostki należy uwzględnić znaczenie ruchu turystycznego w aspekcie jego wpływu na stan środowiska, przede wszystkim pod względem wykorzystania zbiorników wodnych na cele rekreacji.

Najstarszymi zabytkami w powiecie są budowle późnoromańskie i gotyckie. Do najciekawszych budowli tego typu zaliczyć można kościoły w: Cychrach, Czernikowie, Derczewie, Dziedzicach, Dzikowie, Karsku, Nowogródku Pomorskim, Rościnie, Rychnowie, Smolnicy, Wysokiej. Gotyckie budownictwo ceglane występuje w Powiecie Myśliborskim jedynie w Myśliborzu (Kościół św. Jana Chrzciciela, Klasztor Dominikanów, bramy Nowogródzka i Pyrzycka, baszta Prochowa, kaplice św. Gertrudy i św. Ducha) i Chwarszczanach (kaplica Templariuszy).

Wśród obiektów zabytkowych, mogących stanowić przedmiot zainteresowania zarówno turystów, jak i osób zajmujących się zawodowo dziedzictwem kulturowym wyróżniają się:

- wczesnogotycki kościół p.w. św. Stanisława Kostki, uważany za najstarszą budowlę ceglana na tych terenach, zbudowany jako kaplica zamkowa - w 1250 r. w Chwarszczanach, gm. Boleszkowice,
- secesyjne kamieniczki przy ul. Mickiewicza oraz ul. Armii Krajowej w Dębnie,
- kościół p.w. św. Krzyża – Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Myśliborzu,
- dwór barokowy z 1755 r w Karsku, . gmina Nowogródek Pomorski,
- zespół kąpieliska miejskiego nad Jeziorem Barlineckim przy ul. Sportowej w Barlinku.

Na terenie powiatu jest również około 50 parków podworskich, które powstały na przełomie XVIII i XIX wieku. Większość z nich wpisana jest do rejestru zabytków. Na szczególną uwagę zasługują parki umieszczone w rejestrze zabytków: Barnówku, Dolsku, Dysznie, Dzierzgowie, Grzymiradzu, Janowie, Ostrowcu, Smolnicy, Warnicach, Wysokiej, Starej Dziedzinie, Strąpiu, Giżynie, Karsku, Czernikowie, Czólnowie, Dąbrowie, Derczewie, Golczewie, Golenicach, Kierzkowie, Kruszwinie oraz Nawrocku, Niepołcku, Otanowie, Pniowie, Renicach, Rościnie, Sitnie, Sulimierzu, Tarnowie.

2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

2.4.1.1. Wody powierzchniowe

Spośród badanych JCWP na terenie powiatu myśliborskiego znajdują się 2 JCWP. Są to: Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia oraz Płonia od Źródeł do Dopływu spod Myśliborek.

Rzeka Myśla to JCWP silnie zmieniona poprzez małą retencję, gospodarkę stawową, magazynowanie wody dla celów energetycznych. Płonia należy do wód naturalnych.

Ostatnie badania tych wód przeprowadzono w roku 2013³. Zarówno stan, jak i potencjał ekologiczny tych wód określony został na umiarkowany. Badane elementy

---

³ brak danych za rok 2015

fizykochemiczne wykazywały II klasę czystości (stan/potencjał dobry), a biologiczne III klasę. Ogólny stan całych jednolitych części wód został określony jednak jako zły, mimo dobrego stanu chemicznego.

Jednolite części wód występujące na obszarach chronionych bądź z nimi powiązanych podlegają także ocenie pod względem spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla tych obszarów. Badania w tym zakresie wykazały, że w JCW Myśliborskiego do ujścia nie były spełnione wymagania dla obszaru ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb). W wyniku przeprowadzonych ocen dla obszarów chronionych potencjał ekologiczny JCW zaliczono do umiarkowanego.

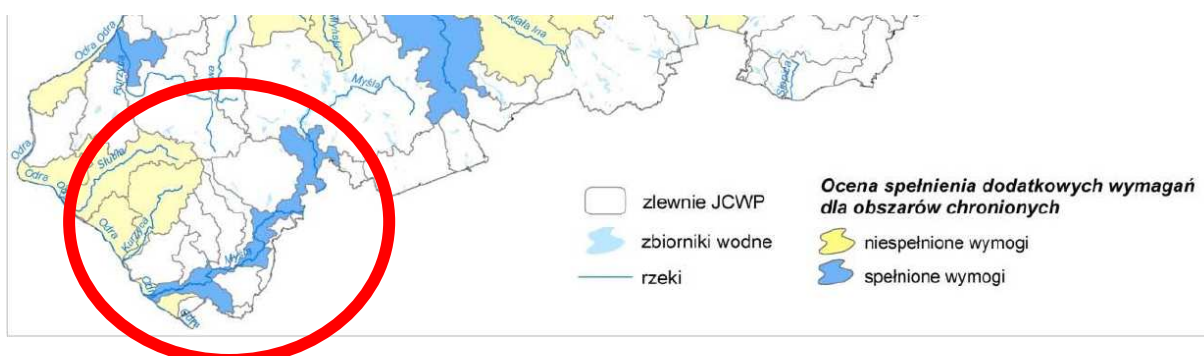
Monitoring wód w ujęciu regionalnym pokazany został na kolejnych rycinach.

Ryc. 12. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan ekologiczny na terenie Powiatu
Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 13. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan chemiczny na terenie Powiatu
Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 14. Wyniki badań wód powierzchniowych – dla obszarów chronionych na terenie Powiatu
Źródło: WIOŚ Szczecin

Wody powierzchniowe stojące były badane w roku 2014 i były to jeziora Myśliborskie i Będzin. Jezioro Myśliborskie zostało sklasyfikowane w umiarkowanym stanie ekologicznym, jezioro Będzie – w złym. W porównaniu z wynikami badań z lat ubiegłych jakość wód w zbiornikach wodnych nie ulega poprawie. Inne jeziora nie były badane w ostatnich latach, a wyniki z lat ubiegłych wskazywały głównie III klasę, w niewielu przypadkach była to II klasa oraz wody pozaklasowe.

W roku 2014 były badane również osady w jeziorze Myśliborskim. Wyniki wskazały na osady miernie zanieczyszczone (w klasie II zanotowano bar). W klasie I mieściły się wskaźniki dla Ag, As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn.

2.4.1.2. Wody podziemne

Zgodnie z dokumentem pn. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla JCWPd występujących na terenie powiatu myśliborskiego ich stan jest następujący:

- JCWPd nr 24 (europejski kod JCW: PLGW690024): Region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego:
  - ocena stanu ilościowego – dobra,
  - ocena stanu chemicznego – dobra,
  - ocena ryzyka - niezagrażona.
- JCWPd nr 25 (europejski kod JCW: PLGW690025): Region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego:
  - ocena stanu ilościowego – dobra,
  - ocena stanu chemicznego – dobra,
  - ocena ryzyka - niezagrażona.

W roku 2014 PIG-PIB prowadził badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu w miejscowości Barlinek.

Wyniki wskazały II klasę czystości (podobne wyniki notowane są od roku 2008). Wśród wskaźników przekraczających normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2014 roku były Fe, Mn, NH₄. Stan chemiczny wód w tym punkcie również oceniono na dobry. W roku 2012 wody badano w kilku innych punktach w południowej i centralnej części powiatu, jakość wód klasyfikowano w klasie III (np. punkt Mostno w gminie Dębno).

Obszar JCWPd nr 25, w granicach której wyznaczony został obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego w zlewni rzeki Płoni (OSN nr 18), także objęty został monitoringiem. WIOŚ prowadzi badania wód podziemnych w zlewni rzeki Płoni. Badania wykonane przez WIOŚ w tym obszarze dotyczą monitorowania zmian stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu. Na terenie powiatu brak jest punktów monitoringu wód podziemnych. W 2014 roku badania wykonane zostały w siedmiu punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Stare Czarnowo (gm. Stare Czarnowo), Koszewko gm. Stargard Szczeciński, Koszewo (gm. Stargard Szczeciński), Reńsko (gm. Warnice), Będgoszcz (gm. Bielice), Nowy Przylep (gm. Warnice). W wyniku badań stwierdzono, że zawartość azotanów w wodach podziemnych w obszarze OSN Płonia w większości punktów pomiarowych była niska i kształtowała się w przedziale stężeń 0-24,99 mg NO₃/l. Występowanie wyższych stężeń azotanów odnotowano w trzech punktach pomiarowych w miejscowościach: Żabów, Bielice i Koszewko. Podwyższone zawartości

azotanów kształtujące się w przedziale stężeń 25-39,99 mg NO₃/l odnotowano w miejscowości Żabów. Zagrożenie zanieczyszczeniem wód azotanami (stężenia azotanów w przedziale 40-50 mgNO₃/l) stwierdzono w miejscowości Bielice, natomiast zanieczyszczenie wód azotanami (stężenia azotanów powyżej 50 mgNO₃/l) w miejscowości Koszewko.

Silny wzrost stężeń azotanów zaobserwowano w trzech punktach w miejscowościach: Żabów, Bielice i Nowy Przylep. Z kolei silny spadek stwierdzono w dwóch punktach w miejscowościach: Koszewko i Będgoszcz. W miejscowości Reńsko, gdzie corocznie notowane były bardzo wysokie wahania stężeń azotanów, zawartość azotanów w 2014 roku w porównaniu do wyników badań z 2013 roku uległa silnemu spadkowi tj. do poziomu zbliżonego z początku okresu obserwacji (2006 rok). W pozostałych badanych punktach zawartość azotanów nie uległa istotnym zmianom.

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są również na terenach wokół zlikwidowanych mogiłników. Celem badań jest ocena zanieczyszczenia wód podziemnych metalami ciężkimi i pestycydami oraz określenie kierunku zmian w stosunku do stanu stwierdzonego bezpośrednio po likwidacji obiektów. W 2014 roku badania przeprowadzono wokół siedmiu z czternastu mogiłników zlikwidowanych w 2011 roku. na terenie powiatu był to obiekt w miejscowości Smolnica (gm. Dębno). Zakres badań obejmował oznaczenia stężeń pestycydów chloroorganicznych oraz metali ciężkich. Wyższe średnie stężenia badanych wskaźników, przekraczające wartości progowe charakterystyczne dla dobrego stanu wód i wskazujące na ich słaby stan chemiczny (IV i V klasa) stwierdzono w miejscowości Smolnica dla β-HCH i γ-HCH (P2). Średnie stężenia analizowanych pestycydów odpowiadały IV klasie (wody niezadowolającej jakości), przy czym wysokie stężenia (β-HCH w V klasie, γ-HCH w IV klasie) odnotowano jedynie podczas II serii pomiarowej (jesienią). W 2014 roku, w porównaniu do wyników badań wód podziemnych wykonanych w okresie likwidacji mogiłników w grudniu 2011 roku, w miejscowości Smolnica stwierdzono wzrost zawartości pestycydów (β-HCH i γ-HCH z I klasy do IV klasy).

Na terenie powiatu znajdują się również składowiska odpadów, które są poddane bieżącemu monitoringowi w fazie eksploatacji oraz poeksploatacyjnej.

Jedyna czynne składowisko odpadów w m. Dalsze jest uszczelnione geomembraną i wyposażone w drenaż zbierający odcieki. Wyniki badań wód podziemnych w roku 2014 wskazują, iż stężenia większości badanych wskaźników kształtowały się w zakresie wartości charakterystycznych dla wód o dobrym stanie chemicznym (I-III klasa). podwyższone wartości stężeń, przekraczające wartości dla III klasy i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym (IV-V klasa) stwierdzono w zakresie przewodności elektrolitycznej i ogólnego węgla organicznego.

Zamknięte składowiska odpadów, których eksploatację zakończono do roku 2003 (Boleszkowice, Dalsze, Dębno, Strąpie i Rychnów) nie spełniały wymogów prawnych ochrony środowiska, eksploatowane były bez wymaganych decyzji administracyjnych i nie posiadały zabezpieczonego podłoża. Wyniki aktualnych badań wód podziemnych przeprowadzonych wokół składowisk w m. Dębno, Strąpie, Rychnów oraz Nowogródek Pomorski wskazują, iż stężenia większości badanych wskaźników kształtowały się w zakresie wartości typowych dla wód o dobrym stanie chemicznym (I-III klasa). Podwyższone wartości stężeń, w klasie IV-V stwierdzono dla:

- obiektu w Nowogrodzku Pomorskim – w zakresie ogólnego węgla organicznego (IV klasa),
- obiektu w Dębnie - w zakresie ogólnego węgla organicznego (IV i V klasa),
- obiektu w Rychnowie - w zakresie ogólnego węgla organicznego i przewodności elektrolitycznej (V klasa),
- obiektu w m. Strąpie - w zakresie ogólnego węgla organicznego i przewodności elektrolitycznej (IV-V klasa).

2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB (ŚRODOWISKA GRUNTOWO-WODNEGO)

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej oraz działalności gospodarczej związanej z gospodarowaniem odpadami. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary, na których prowadzona jest eksploatacja surowców,
- obszary prowadzenia melioracji gruntów,
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszar składowiska odpadów,
- obszar nielegalnego składowania odpadów,
- obszary prowadzenia intensywnej działalności gospodarczej, w tym przemysłowej.

Podstawowym źródłem przekształceń gleb Powiatu jest działalność człowieka związana z rozbudową zabudowy na cele mieszkalnictwa oraz działalności gospodarczej. Powoduje to zmianę struktury gleb. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest także rolnicze użytkowanie, w tym na terenach ogrodów działkowych. Może ona powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

Ponad 40 % gleb w powiecie ma odczyn lekko kwaśny, a tylko około 6 % bardzo kwaśny. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania tylko w około 14 % były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania jest ograniczony w przypadku 19 % gleb znajdujących się na terenie powiatu, natomiast zbędny w przypadku około 55 % gleb.

Zawartość składników takich jak fosfor, potas i magnez była następująca:

- fosfor – ponad 35 % gruntów miała średnią zawartość, tylko 3,3 % bardzo niską, a około 44 % wysoką i bardzo wysoką,
- potas – około 22 % ma niską i bardzo niską zawartość, około 23 % średnią, a 32 % wysoką,

- magnez – tylko około 11 % ma bardzo niską zawartość, około 29 % średnią, a ponad 40 % wysoka i bardzo wysoką.

Dla gleb Powiatu problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

Powiat Myśliborski może znaleźć się w strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020⁴, do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożenia klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Powiatu, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych.

Na terenie Powiatu w badanych latach 1998-2010 nie zanotowano wystąpienia trąby powietrznej. Zjawisko takie zostało jednak stwierdzone w Gryfinie w dniu 10 czerwca 2010 r., w miejscowości Chociwel w dniu 21 sierpnia 1999 r. oraz w Świnoujściu w dniu 19 sierpnia 2010 r., dlatego zjawisk tego rodzaju nie można wykluczyć.

Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym obszary miejskie silnie zurbanizowane, w szczególności miasto Dębno, Myślibórz i Barlinek, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne.

Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru. Susze wywołane są okresem bezopadowym lub przez powtarzające się opady mniejsze od średnich. Susza jest to stan o nieokreślonej częstotliwości, czasie trwania i nasileniu niemożliwym do przewidzenia zmniejszającym zasoby wodne i zdolność adaptacyjną ekosystemów.

⁴ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

2.4.4. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W roku 2014 na terenie Powiatu prowadzono badania monitoringowe jakości powietrza w następujących punktach:

- Myślibórz – automatycznie badano wartości benzo(a)pirenu, w tym pyłu PM 10 i PM 2,5 (ul. Za Bramką),
- Barlinek – pasywnie badano wartości dwutlenku azotu i dwutlenku siarki (ul. Szosa do Lipian oraz ul. Widok).

Tabela 2. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014⁵

Nazwa strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
aglomeracja szczecińska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
miasto Koszalin	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Tabela 3. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń ochrona roślin		
		SO ₂	NO _x	O ₃
strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin przeprowadzona w roku 2014 dla zanieczyszczeń, takich jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenek azotu, ozon, benzen, tlenek węgla, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) nie wykazała przekroczeń w strefie, zatem zachowane są kryteria czystości powietrza ustanowione w tym zakresie. W dalszej części omówiono rodzaje zanieczyszczeń, jakich przekroczenia notowano na terenie powiatu.

W roku 2014 wskazano na terenie powiatu obszary z przekroczeniami normatywnych stężeń benzo(a)pirenu. W punkcie w Myśliborzu zanotowano wartość 4,9 µg/m³, przy normie 1 µg/m³). Na podstawie obliczeń modelowych za 2014 rok WIOŚ wskazał również, że ponadnormatywne ilości tego zanieczyszczenia mogą być notowane w Dębnie oraz Barlinku.

Na stanowisku w Myśliborzu zarejestrowano ponadto najwięcej dni z przekroczeniami dopuszczalnej dobowej wartości stężenia pyłu PM 10 na terenie całej strefy zachodniopomorskiej (57 dni, przy normie 35 dni). Nie notowano jednak w tym punkcie średniorocznych stężeń pyłu PM 10 (w Myśliborzu było to 30 dni, przy normie 40 dni).

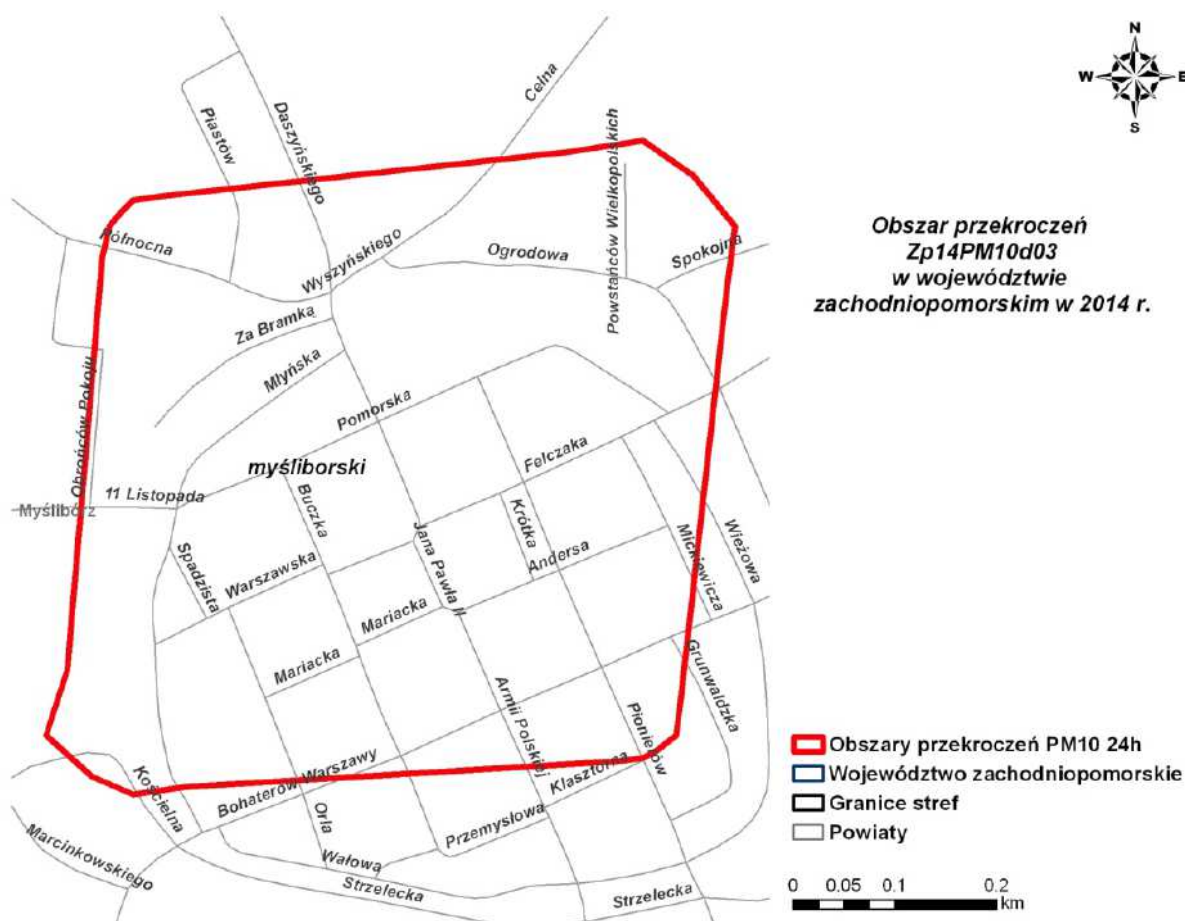
Na rycinie 3 wskazano obszary przekroczeń pyłu PM 10 na terenie miasta Myślibórz, które jest jednym z dwóch zanieczyszczeń mających wpływ na jakość powietrza na terenie jednostki.

⁵ brak danych monitoringowych za rok 2015

Na żadnym ze stanowisk w województwie, w tym w Myśliborzu, w 2014 roku nie został przekroczony poziom dopuszczalny określony dla stężenia średniorocznego PM_{2,5}, jednak charakteryzował się on jednym z najwyższych poziomów w województwie (24 µg/m³, przy normie 25 µg/m³).

Wysokie wartości stężeń tych dwóch zanieczyszczeń rejestrowano w okresach grzewczych, szczególnie w styczniu, lutym, marcu, listopadzie i grudniu. Jako główną przyczynę tych przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania mieszkań. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Największe ilości benzo(a)pirenu uwalnianie są do atmosfery podczas spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych. W okresie letnim (maj-sierpień) nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego przez stężenia 24-godzinne.

W obszarach zwartej zabudowy obszarów miejskich Powiatu występuje zjawisko kumulacji zanieczyszczeń. Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest tam utrudniony poprzez duże zagęszczenie źródeł niskiej emisji i brak prawidłowego przewietrzania.

Ryc. 15. Obszary przekroczeń poziomu docelowego PM₁₀ w roku 2014 w Myśliborzu

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Oprócz emisji powierzchniowej na jakość powietrza wpływ ma również emisja punktowa, czyli pochodząca z energetyki przemysłowej i zawodowej. Najważniejsze rodzaje zanieczyszczeń z emitorów punktowych to dwutlenek azotu oraz dwutlenek siarki. Do największych podmiotów emitujących najwięcej tego rodzaju zanieczyszczeń należą:

- SEC Sp. z o.o. Myślibórz,
- SEC Sp. z o.o. Barlinek,

- SEC Sp. z o.o. Dębno,
- Barlinek Inwestycje Sp. z o.o.,
- Borne Furniture Sp. z o.o. w Barlinku,
- HaCon Sp. z o.o. Barlinek,
- Zakłady Urządzeń Okrętowych „BOMET” S.A. Barlinek,
- PPHU „MALDROBUD” Myślibórz,
- Gospodarstwo Specjalistyczne Ferma Drobiu Cezary Cała Rościen,
- Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A. z siedzibą w Opolu,
- Hyży Leszek Pyrmo-Chemia w Barlinku,
- „Holding - ZREMB Gorzów” S.A. Oddział „Metpol – Barlinek”,
- Zakład Produkcji Drzewnej „STANDARD” Sp. J. Wiesława Preuss i Eugeniusz Preuss Dębno,
- „INEXO” Sp. z o.o. w Dębnie.

Na emisję zanieczyszczeń nakłada się również emisja liniowa, której głównym źródłem jest transport. Emisja ta związana jest z takimi zanieczyszczeniami jak benzo(a)piren oraz dwutlenek azotu. Punkt pomiarowy NO₂ był zlokalizowany w Barlinku, zmierzone wartości były poniżej dopuszczalnej normy (13 i 16 µg/m³, przy normie 40 µg/m³). Z komunikacją związane są również zanieczyszczenia związkami benzenu. Zwiększona emisja (określona na podstawie badań modelowych) notowana była wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych, w szczególności trasy S3, jednak mieściła się w normie (5 µg/m³). Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie Powiatu, co także przekłada się na wzrost natężenia hałasu.

Należy mieć na uwadze fakt, iż dla strefy zachodniopomorskiej obowiązuje już program ochrony powietrza ze względu na pył PM 10 i benzo(a)piren. Został on przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. nr XXVIII/388/13 w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Na wielkość stężeń szkodliwych substancji w powietrzu mają również wpływ emisje napływowe, pochodzące z sąsiednich obszarów, dla powiatu ma to istotne znaczenia od strony południowej i zachodniej.

2.4.5. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych.

Najbardziej uciążliwy⁶ dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego.

Realizując ustawowy obowiązek wynikający z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego podjął uchwałę nr II/26/14 w sprawie określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego. Głównym celem programu jest zaplanowanie działań

⁶ zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska - efekt uciążliwy hałasu to negatywne reakcje człowieka bez zauważalnych szkodliwych skutków dla jego zdrowia (taką definicję uciążliwości będzie się również stosować przy ocenie oddziaływań jako uciążliwych w stosunku do innych działań, czy inwestycji)

zmierzających do zmniejszenia ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego na środowisko.

Podstawą do opracowania programu były mapy akustyczne niektórych odcinków dróg w województwie. W Powiecie objęły one niewielki odcinek w mieście Myślibórz na drodze krajowej. Na terenach przyległych do badanych odcinków znajduje się zabudowa sklasyfikowana jako mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowa wielorodzinna, mieszkaniowo – usługowa.

Kolejne tabele i ryciny wskazują jakie natężenie ruchu notowano podczas badań, emisję i imisję hałasu oraz jak oceniono stopień narażenia mieszkańców na emisję hałasu.

Uzupełnieniem danych zgromadzonych na cele opracowania mapy akustycznej są dane monitoringowe WIOŚ.

Tabela 4. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Myśliborzu

wskaźnik L_{DWN}	powiat myśliborski				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	niedobry	zły		bardzo zły	
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km^2]	0,024	0,016	0,012	0,008	0,001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,074	0,058	0,049	0,033	0,012
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,230	0,179	0,151	0,103	0,039
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	1	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 5. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Myśliborzu

wskaźnik L_N	powiat myśliborski				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	niedobry	zły		bardzo zły	
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km^2]	0,023	0,014	0,011	0,005	0,0001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,070	0,055	0,052	0,051	0,002
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,217	0,169	0,161	0,157	0,008
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 6. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Myśliborzu

wskaźnik L_{DWN}	powiat myśliborski					
	poziomy dźwięku w środowisku	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	70 - 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]		0,050	0,030	0,020	0,018	0,013
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]		0,094	0,056	0,057	0,051	0,037
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]		0,292	0,171	0,175	0,158	0,116

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

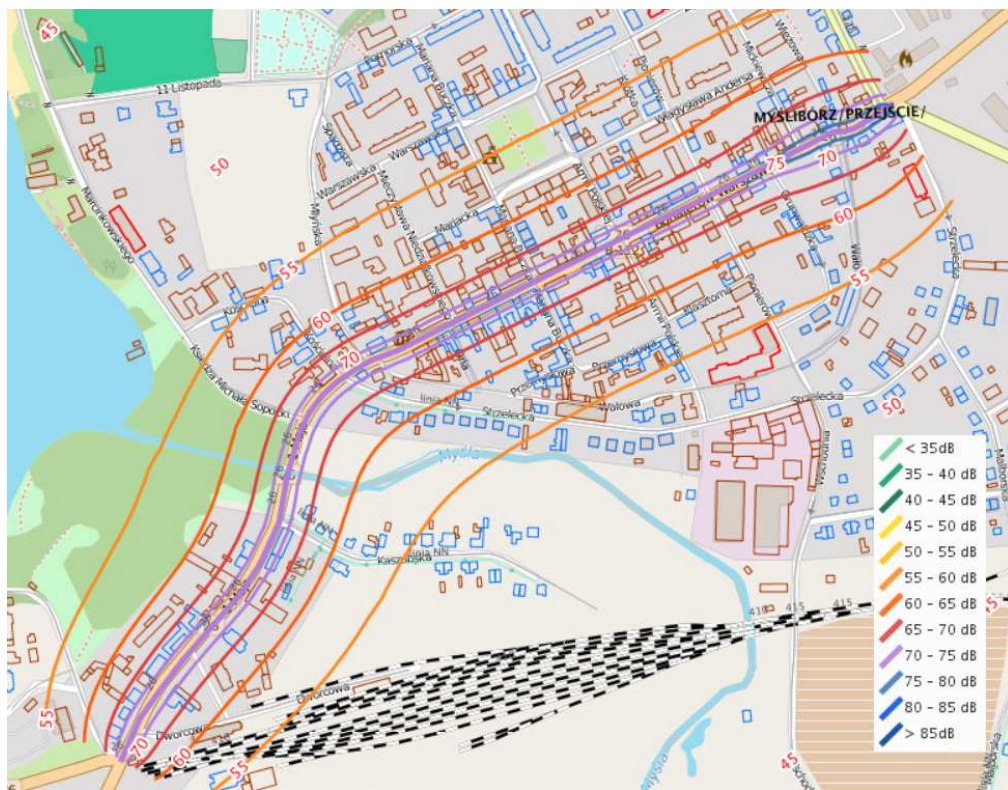
Tabela 7. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Myśliborzu

wskaźnik L_N	powiat myśliborski					
	poziomy dźwięku w środowisku	50-55 dB	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]		0,038	0,023	0,017	0,019	0,0006
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]		0,070	0,055	0,052	0,051	0,002
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]		0,217	0,169	0,161	0,157	0,008

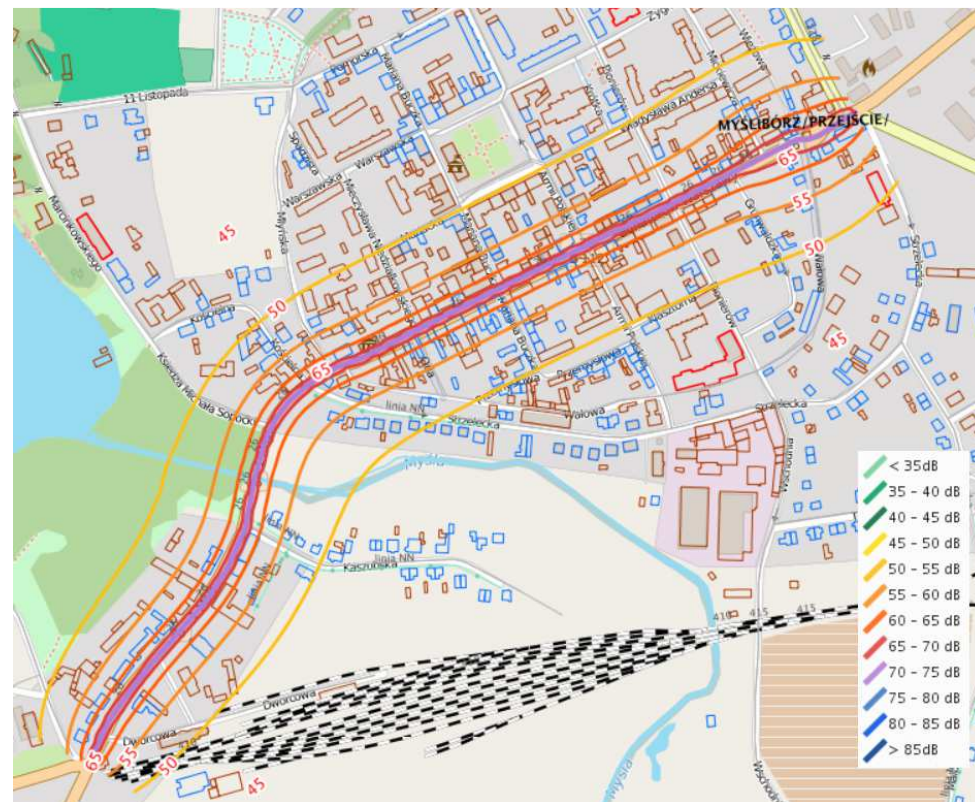
Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją, uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB,
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB,
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB,
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB.

Ryc. 16. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 17. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 18. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

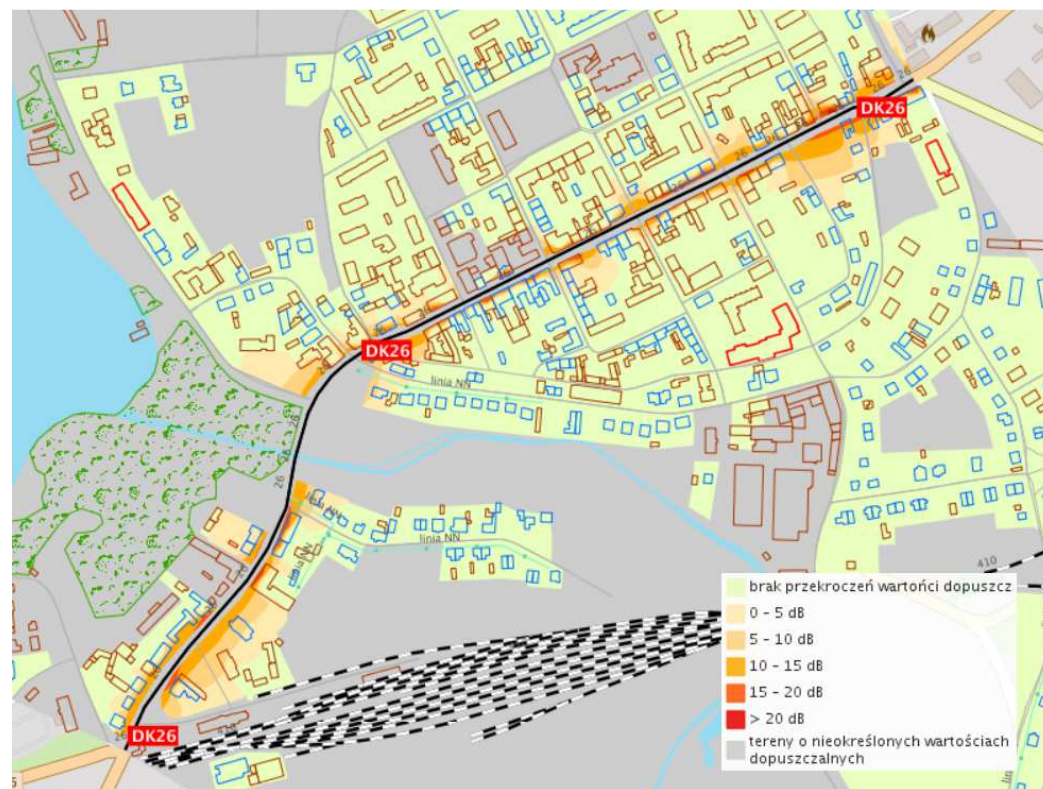

Ryc. 19. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

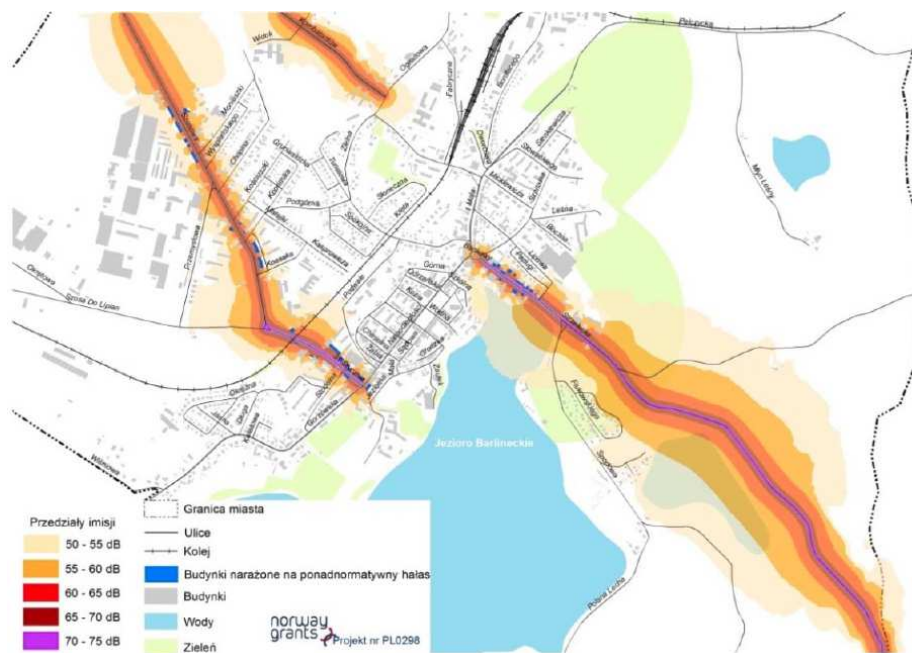
Ryc. 20. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

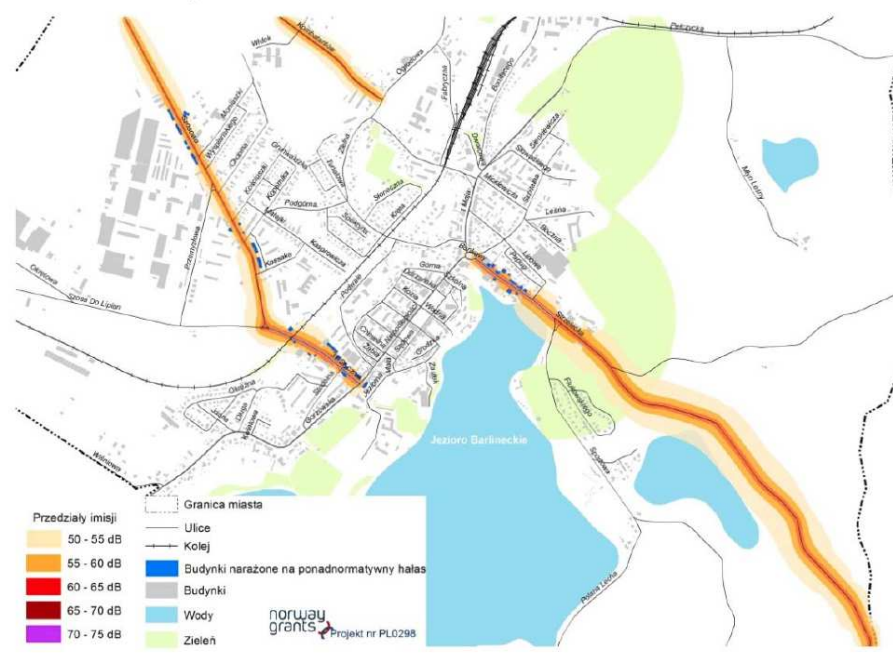

Ryc. 21. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu

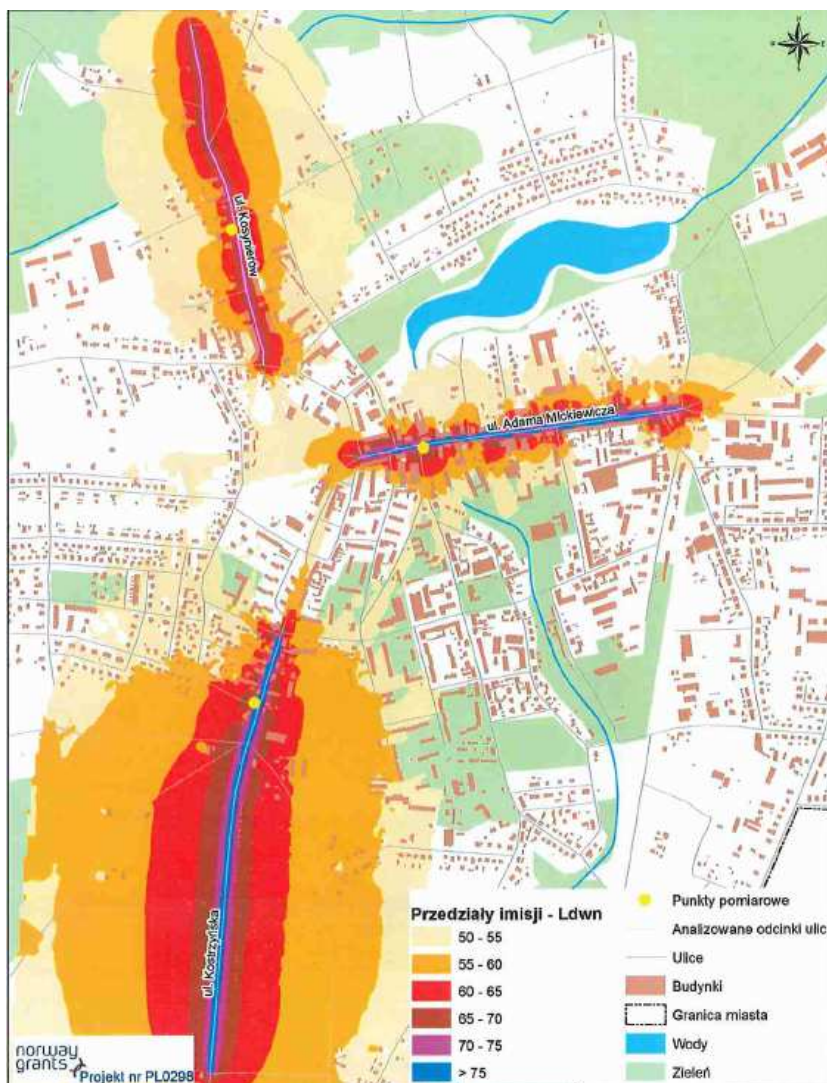
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

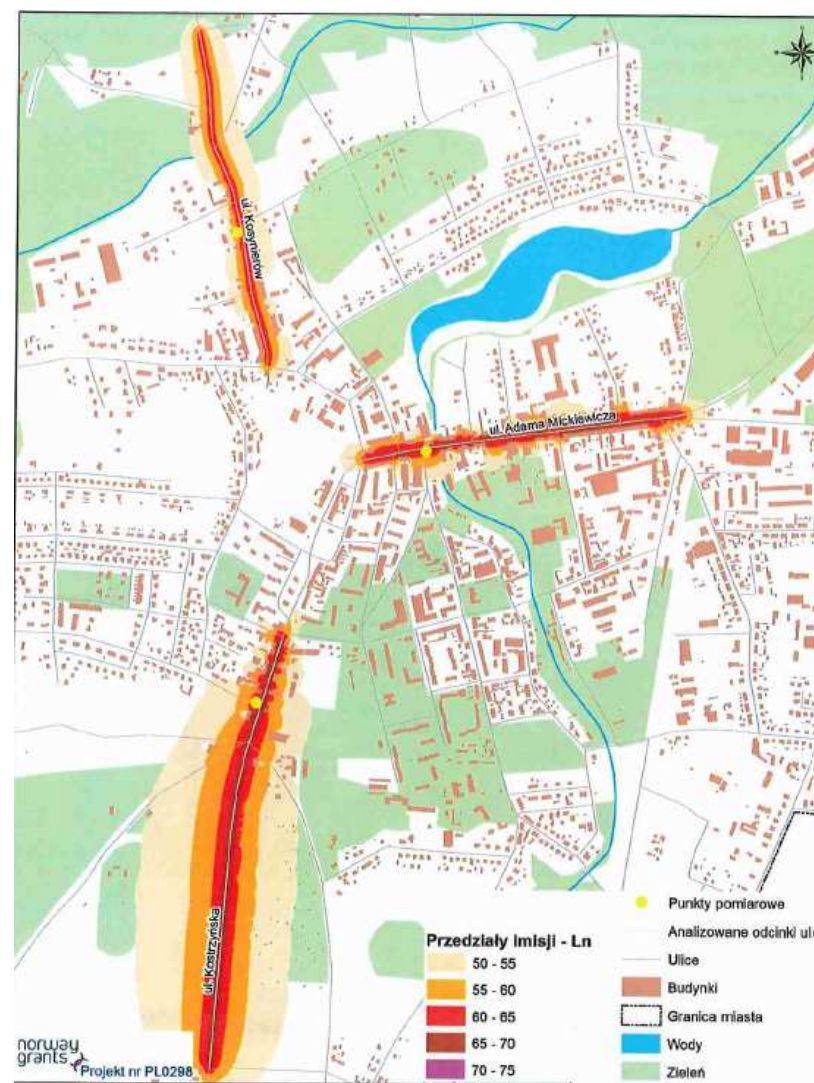
Ryc. 22. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} w Barlinku
 Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ryc. 23. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Barlinku
 Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ryc. 24. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{dwn} w Dębnie
Źródło: WIOŚ Szczecin 2013

Ryc. 25. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_n w Dębnie
Źródło: WIOŚ Szczecin 2013

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził pomiary monitoringowe hałasu drogowego na terenie miasta Barlinek w czterech punktach pomiarowych przy: ul. Strzeleckiej, ul. 31 Stycznia, ul. Kombatantów, ul. Szosowej. W roku 2013 WIOŚ prowadził natomiast badania w Dębnie, przy ul. Mickiewicza, Kostrzyńskiej i Kosynierów.

Tabela 8. Zestawienie uśrednionych wyników równoważnych poziomów dźwięku

Lokalizacja punktu pomiarowego	Obliczony poziom równoważny dla normatywnego czasu odniesienia [dB]		Wartość dopuszczalna / przekroczenie [dB]	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Barlinek ul. Strzelecka	dni powszednie			
	64,1	55,8	65	56
	dni weekendowe			
	61,2	55,2	65	56
Barlinek ul. 31 Stycznia	dni powszednie			
	67,5	59,0	65	56
	dni weekendowe			
	65,9	60,2	65	56
Barlinek ul. Kombatantów	dni powszednie			
	61,7	52,1	65	56
	dni weekendowe			
	60,4	52,4	65	56
Barlinek ul. Szosowa	dni powszednie			
	66,2	58,1	65	56
	dni weekendowe			
	64,6	56,7	65	56
Dębno ul. Kosynierów	dni powszednie			
	67,2	61,5	65	56
	dni weekendowe			
	65,7	56,9	65	56

Źródło: WIOŚ Szczecin, 2013-2014 (kolorem oznaczono przekroczenia)

Na kolejnych stronach umieszczono wyniki badań natężenia ruchu na drogach powiatu, w tym wojewódzkich oraz krajowych.

Tabela 9. Wyniki badań natężenia ruchu pojazdów na terenie m. Barlinek

Lokalizacja punktu	Średni ruch dobowy (szt./24h)	Liczba lekkich pojazdów (szt./24h)	Liczba ciężkich pojazdów (szt./24h)
Barlinek ul. Strzelecka	3 272	3 085	187
Barlinek ul. 31 Stycznia	2 769	2 476	293
Barlinek ul. Kombatantów	2 323	2 197	126
Barlinek ul. Szosowa	2 048	1 942	106
Dębno ul. Mickiewicza	10 782	9 274	1 507
Dębno ul. Kostrzyńska	8 435	7 252	1 183
Dębno ul. Kosynierów	4 204	3 516	689

Źródło: WIOŚ Szczecin, 2013-2014

Tabela 10. Wyniki generalnego pomiaru ruchu (GPR) dla dróg na terenie powiatu myśliborskiego

Numer drogi	Opis odcinka				Pojazdy samochod. ogółem (szt.)	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (szt.)						
	Pikietaż		Długość (km)	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
	Pocz.	Końc.							bez przycz.	z przycz.		
	SDR											
26	33,2	45,4	12,2	Rów - Myślibórz	3 054	65	2 179	266	89	388	33	34
26	45,4	46,6	1,2	Myślibórz - przejście	11 831	162	9 583	1 052	244	572	167	51
26	46,6	52,6	6,0	Myślibórz - Renice	4 061	24	3 045	379	116	430	58	9
23	0,0	16,5	16,5	Myślibórz - Barnówko	2 941	16	2 285	259	89	269	19	4
23	16,5	23,7	7,2	Barnówko - Dębno	4 595	28	3 543	549	161	278	30	6
23	23,7	24,4	0,7	Dębno – przejście	7 262	83	6 194	533	121	302	20	9
23	24,4	32,9	8,5	Dębno - Sarbinowo	4 700	51	3 702	386	132	380	41	8
31	77,5	83,0	5,5	Mieszkowice - Boleszkowice	1 719	45	1 347	144	37	117	16	13
31	83,0	98,7	15,7	Boleszkowice - Sarbinowo	1 190	14	874	140	29	122	3	8
126	31,9	49,0	17,2	Mieszkowice - Dębno	1 489	42	1 251	113	18	43	6	16
127	0,0	12,8	12,8	dr. państwa - Chwarszczany	623	10	548	40	12	5	3	5
127	12,8	20,1	7,3	Chwarszczany - Dębno	1 398	32	1 202	115	25	14	4	6
151	100,9	106,5	5,6	Pełczyce - Barlinek	3 194	51	2 626	262	70	118	54	13
151	106,5	111,4	5,0	Barlinek – przejście	10 040	171	8 614	743	161	241	100	10
151	111,4	125,5	14,1	Barlinek - Łubianka (gr. woj.)	4 016	56	2 884	546	253	245	24	8
156	0,0	16,1	16,1	Lipiany - Barlinek	2 246	16	1 775	166	58	193	31	7
156	16,1	25,0	8,9	Barlinek - gr. woj.	1 338	16	1 061	95	48	106	5	7
	Łącznie				65 697	882	52 713	5 788	1 663	3 823	614	214

Źródło: Wyniki GPR 2010 – brak danych jeszcze z GPR za rok 2015

Na lokalną ludność oddziałuje również hałas pochodzenia kolejowego. Przez teren powiatu przebiega linia relacji Wrocław - Szczecin (nr 273 oraz lokalna linia nr 430, Barnówko – Kostrzyn). Na pierwszej linii kolejowej pociągi mogą osiągać prędkości w granicach 80-120 km/h, natomiast na drugiej do 40 km/h.

Stacje kolejowe na terenie powiatu znajdują się w punktach: Boleszkowice, Namyślin, Krześnica, Cychry oraz Barnówko. Pociągi przebiegające przez ten teren to zazwyczaj szynowe składy osobowe o niewielkiej długości napędzane silnikami spalinowymi. Zasięg oddziaływania hałasu kolejowego jest ograniczony do niewielkiego obszaru.

W gminie Dębno na odcinku Kostrzyn nad Odrą – Barnówko odbywa się regularny ruch towarowy, zorganizowany na potrzeby kopalni ropy i gazu do zlokalizowanego przy stacji terminala przeładunkowego.

W powiecie hałas kształtowany jest również przez źródła przemysłowe. Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie dominują podmioty działające w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie oraz w przetwórstwie przemysłowym. Podmioty, którym Starosta wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu to: Barlinek Inwestycje Sp. z o.o., Borne Furniture Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usługowo - Budowlano - Handlowe MALDROBUD, Farm Equipment International Sp. z o.o., Spółka Jawna F.H.P „CEDRUS”, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KRUBET”, Usługowy Zakład Kamieniarski Andrzej Potocki, Zakład Kamieniarsko-Betoniarski K. Jagielski w Barlinku, „GISO” G. Kujda, W. Kujda Sp. J. w Dębnie. Dopuszczalne poziomy hałasu są jednak dotrzymanywane przez największe zakłady.

2.4.6. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Na terenie powiatu znajdują się dwa zakłady kwalifikowane jako zakłady dużego ryzyka: KRNiGZ Dębno w Barnówku oraz Rozlewnia gazu LPG GASPOL w Barlinku. Działają na tym terenie również duże zakłady przemysłowe, takie jak: Barlinek Inwestycje Sp. z o.o. w Barlinku, HaCon Sp. z.o.o. oraz Ekspedyt kolejowy w Barnówku.

Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziarnego Dębno jest zakładem dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gdzie prowadzona jest eksploatacja złoża ropy naftowej. W procesie eksploatacji produkowane są: ropa naftowa, gaz ziemny, gaz płynny propan-butan, siarka. Zaliczenie do kategorii zakładów o dużym ryzyku poważnej awarii nastąpiło z uwagi na występowanie na obiekcie substancji niebezpiecznej – LPG, płynnej mieszaniny gazów propan - butan) w ilości przekraczającej określoną w odpowiednim rozporządzeniu wartość progową. KRNiGZ Dębno posiada opracowaną i wdrożoną dokumentację wymaganą dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W pobliżu kopalni i w odległości, na której może wystąpić oddziaływanie niebezpieczne w przypadku emisji LPG nie ma zabudowań mieszkalnych czy obiektów użyteczności publicznej, które mogą być narażone na bezpośrednie szkody. W procesie technologicznym występują również inne substancje chemiczne. Są to m.in. ropa naftowa, gaz ziemny, siarka oraz dodatki chemiczne stosowane w procesie wydobycia i oczyszczania ropy naftowej. W nieoczyszczonej ropie występuje siarkowodór, który w procesie technologicznym jest przetwarzany na siarkę. Przedstawione powyżej substancje występują w ilościach nie stwarzających zagrożenia dla ludności poza obszarem zakładu.

Ropa naftowa i gaz ziemny transportowane są z odwiertów za pomocą rurociągów. Rurociągi technologiczne poprowadzone są ze złoża Cychry do Ośrodka Centralnego

w Barnówku. Podobne przebiegają na odcinku od Ośrodka Centralnego Barnówko do Ekspedytu Barnówko. Posiadają one wyznaczoną 30 metrową strefę ochronną, której środkiem jest oś rurociągu.

Poza rurociągami do transportu ropy naftowej, na terenie powiatu znajdują się też gazociągi. Głównymi są dwie nitki łączące Kopalnię Ropy Naftowej i Gazu Ziarnego (KRNiGZ) Zielin z Ośrodkiem Centralnym Barnówko. Posiadają one przekroje 150 mm (dwie nitki) i 100 mm (jedna nitka). We wszystkich nitekach (poza rurociągiem Barnówko-Gorzów dla elektrociepłowni) utrzymywane jest ciśnienie gazu rzędu 11 MPa. Strefy ochronne dla poszczególnych nitek gazociągów zostały ustalone na etapie projektowania i mają rozmiary zgodne z podstawowymi wymaganiami.

Na terenie powiatu występują również rurociągi służące do przesyłania płynu złożowego, który może zawierać siarkowodór w stężeniu większym niż 2 % objętości. Rurociągi te posiadają strefy ochronne zgodne z ww. Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 109 z 2002r.). Zgodnie z tym rozporządzeniem obowiązują następujące strefy ochronne: 50 metrów od wolnostojących domów mieszkalnych, 200 metrów od terenów zwartej zabudowy.

Natomiast Rozlewnia Gazu LPG Barlinek to zakład należący do przedsiębiorstwa GASPOL S.A. w Warszawie. Główne zagrożenia mogące wystąpić w zakładzie to: skażenie toksyczne gazami pożarowymi, skażenie ekologiczne, pożar oraz wybuch.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ostatnich latach na terenie powiatu myśliborskiego nie zanotowano żadnych poważnych awarii oraz zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Innym typem zagrożeń na terenie powiatu są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc pod uwagę wymienione czynniki, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

2.4.7. STAN I ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Istotnym problemem jest oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie ludzi. Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji mieści się w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary akredytowanych laboratoriów.

Stacja bazowa znajdująca się w obszarze zabudowanym emituje pole elektromagnetyczne o znacznie mniejszej mocy, niż stacja bazowa zlokalizowana w terenie otwartym. Osoby przebywające bezpośrednio pod stacją bazową są w najmniejszym stopniu narażone na działanie pola elektromagnetycznego ze względu na fakt, iż anteny emitują promieniowanie „przed siebie”, co udokumentowane jest opracowanymi laboratoryjnie charakterystykami kierunkowymi anten wykorzystywanych przez operatorów.

Zanim stacja bazowa zostanie wybudowana, na etapie jej projektowania musi spełnić wiele przepisów. Polskie prawo umożliwia najbliższym mieszkańcom wgląd w dokumenty

zawierające warunki pracy i informacje o obszarach, w których przekraczane są dopuszczalne wartości pola elektromagnetycznego, w przypadku, gdy inwestycja wymaga uzgodnień środowiskowych. Operator telefonii komórkowej musi także zapewnić bezpieczną strefę ochronną – bezpieczne odległości od stacji bazowych, tak aby w miejscach dostępnych dla ludności nie były przekraczane dopuszczalne wartości pól. Dlatego też anteny nie są montowane zbyt nisko, gdyż ich minimalna wysokość zawieszenia związana jest z przekraczaniem wartościami dopuszczalnymi, wyznaczanymi za pomocą określonych metod pomiaru.

Innym źródłem emisji pól elektromagnetycznych są linie energetyczne. Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Miasta linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii.

Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

W roku 2014 WIOŚ w Szczecinie prowadził pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie wiejskim, w m. Różańsko, w gm. Dębno. Wynik pokazał wartość 0,3 V/m, czyli mieszczący się w normach określonych przez prawo. W latach ubiegłych badania prowadzono także w Myśliborzu i Barlinku, gdzie wyniki badań pokazywały odpowiednio: 0,28 V/m oraz 0,34 V/m.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występuje jednak obszar, na którym wartości pól elektromagnetycznych przekraczają poziomy dopuszczalne i jest to teren wokół linii energetycznej Krajnik-Glinki. Na terenie samego powiatu te przekroczenia jednak nie występują względem zabudowy mieszkaniowej.

2.4.8. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Fauna i flora na terenie Powiatu jest zagrożona przede wszystkim ze względu na dużą antropopresję (w tym funkcjonowanie terenów eksploatacji kopalni), znaczne wykorzystanie terenu dla celów rekreacyjnych, co powoduje nasilenie ruchu turystycznego.

Do ważniejszych zagrożeń dla bytu fauny i flory należą:

- dewastacja poszczególnych komponentów środowiska przez natężony i niezorganizowany ruch turystyczny: rozdeptywanie, zaśmiecanie. Stanowi to zagrożenie dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz niszczenie siedlisk zwierząt.
- zwiększony hałas związany z dużym natężeniem ruchu samochodowego, turystycznego, prowadzoną działalnością gospodarczą,
- płoszenie zwierzyny, a w szczególności ptaków.

Użytkowanie lasów w celach rekreacyjnych skutkuje zwiększeniem liczby pożarów. Zagrożenie pożarowe dodatkowo stwarza silna penetracja terenu przez licznie odpoczywających tu turystów, wędkarzy, a w okresie letnio-jesiennym przez zbieraczy runa leśnego. Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej oraz zagrożenie dla ludności zamieszkałej w pobliżu. Jednym ze sposobów ograniczenia ilości pożarów jest również próba ukierunkowania ruchu turystycznego. Na terenie Nadleśnictwa Trzebież wyznaczono strefy przeznaczone do intensywnego zagospodarowania turystycznego.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie za strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Niekorzystne zjawiska w lasach związane z masowym pojawianiem się szkodników owadzych oraz grzybowych chorób infekcyjnych, występują w dużej różnorodności i znacznym nasileniu. Powiat Myśliborski znajduje się w strefie o wysokim zagrożeniu lasów przez szkodniki owadzie.

Jednym z istotnych problemów w ochronie lasu są szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną (głównie przez sarny i jelenie), takie jak zgryzanie upraw i spałowanie młodników. W celu ich ochrony nadleśnictwa stosują różne sposoby zabezpieczania pojedynczych drzewek (różnego rodzaju osłonki) oraz grodzenia siatką leśną. Aby przeciwdziałać zagrożeniom wykładane są pułapki na szkodliwe owady, wycinane są chore drzewa, młode nasadzenia są odgradzane przed zwierzyną. W celu zwalczania szkodników owadzych, wywieszane są skrzynki lęgowe dla ptaków, żywiących się tymi owadami.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płątów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych zagrożeń lub całkowitego ich unikania. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie

czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Powiatu Polickiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację w Powiecie. Jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć w procesie inwestycyjnym samorządu i jednostek gospodarczych na tym terenie. Celem aktualizacji POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego. Cele zapisane w projekcie POŚ dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Myśliborskiego, a na niższym szczeblu POŚ dla poszczególnych gmin jednostki, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego oraz skutków prowadzonej działalności gospodarczej (w tym eksploatacji kopalni), zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariancie braku realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów POŚ, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczenie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie. Brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego pogarszania się klimatu akustycznego i spadku jakości życia na pewnych terenach Powiatu, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie. Brak kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami bezpośrednio na terenie nieruchomości oraz na terenach prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzi będzie do nieprawidłowości w tym zakresie, np. spalania odpadów w piecach centralnego ogrzewania czy powstawania „dzikich składowisk odpadów”, składowania odpadów, w tym niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych bez prawidłowego zabezpieczenia i ewidencji. To w konsekwencji spowoduje trwałe pogorszenie się jakości powietrza atmosferycznego (w przypadku spalania) oraz gleb i wód powierzchniowych (w przypadku składowania i magazynowania). Przede wszystkim jednak brak realizacji działań w zakresie poprawy jakości wód w całej zlewni będzie prowadzić do pogorszenia jakości wód powierzchniowych oraz powiększania się obszarów zagrożonych związkami azotu.

O ile w efekcie długofalowym planowane przedsięwzięcia mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów POŚ. Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie Powiatu Myśliborskiego w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody znajdują się obiekty podlegające prawnej ochronie przyrodniczej.

Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy Programu Ochrony Środowiska muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów, co przedstawia zaczerpnięta z programu ochrony środowiska analiza SWOT dotycząca słabych stron i zagrożeń.

Tabela 11. Analiza SWOT – słabe strony i zagrożenia

Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> – umiarkowany i słaby stan wód powierzchniowych, przekroczenia OWO (ogólny węgiel organiczny), ChZTCr, zasadowości ogólnej i azotu Kiejhdala w roku 2013 (II klasa), – obszary OSN w zlewni rzeki Płoni, – możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ze stacji paliw, obszarów magazynowo - usługowych i obszarów eksploatacji kopalni, składowiska odpadów (przekroczenia dla OWO i PEW), – zły stan techniczny stopnia wodnego na rzece Kosa, – likwidacja urządzeń wodnych prowadząca do podtopień i powodująca szkody w postaci podmytych po ulewach piwnic domów, zalanych pól i upraw – zagrożenie powodzią, – rozwój zabudowy lotniskowej w zlewniach jezior, bez zorganizowanej gospodarki ściekowej, – zagrożenie zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi (węglowodorami) w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych na terenie gminy Dębno – eksploatacja ropy naftowej, – pogarszający się stan wód badanych na terenie zamkniętego mogilnika, – niespełnianie wymagań przez oczyszczalnię w Dębnie w roku 2013. 	<ul style="list-style-type: none"> – dopływ zanieczyszczeń spoza powiatu, – obszary narażone na związki azotu na północy powiatu, – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady, – zagrożenie powodziowe wzdłuż rzeki Odry.
gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> – brak pełnego skanalizowania obszaru, niewystarczający odsetek osób podłączonych do kanalizacji (64 %), – zwiększające się zużycie wody na cele przemysłowe, – wzrost ilości odprowadzanych ścieków komunalnych, – duża ilość zbiorników bezodpływowych, – brak aktualnych ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków określających ich dane techniczne i stan, 	<ul style="list-style-type: none"> – brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, – brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - sieć wodociągowa wykonana z materiałów cementowo-azbestowych, - brak pełnej ewidencji sieci kanalizacji deszczowej, - przekroczenia jakości wód monitorowanych na składowiskach odpadów komunalnych. 	
gleby / powierzchnia ziemi	
<ul style="list-style-type: none"> - niewielkie zróżnicowanie gleb, - znikomy udział gleb kwaśnych, - eksploatacja kopalni, - zagrożenia związane ze zorganizowaną eksploatacją kopalni, ze względu na udokumentowane zasoby, - możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców, - możliwość występowania ruchów masowych, - występowanie zabudowy na obszarach zagrożonych ruchami masowymi, - powolna rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, - brak rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenia gleb na skutek prowadzenia działalności związanej z eksploatacją kopalni, - rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy, - nieregularność opadów atmosferycznych, - ujawnienie się zanieczyszczeń historycznych, - stosowanie nawozów (gnojowicy), - nieprawidłowa rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, - presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalni, - wystąpienie historycznych zagrożeń powierzchni ziemi.
zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> - teren zurbanizowany i przekształcony antropogenicznie, - fragmentacja siedlisk, - duże zakłady przemysłowe emitujące zanieczyszczenia, działalność eksploatacji kopalni na dużych powierzchniach, - brak planów ochrony dla wszystkich form ochrony przyrody, które tego wymagają, - możliwość zniszczenia siedlisk nietoperzy podczas modernizacji zabudowań, - spontaniczna sukcesja roślinna, zwiększanie się udziału gatunków synantropijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, - eutrofizacja siedlisk, - penetracja turystyczna wpływająca na częstotliwość występowania pożarów lasów, - brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, - występowanie chorób i szkodników lasów.
zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> - duże zakłady produkcyjne i przemysłowe mogące emitować ponadnormatywne natężenie hałasu, - duże natężenie hałasu komunikacyjnego (droga ekspresowa, drogi krajowe i wojewódzkie) – przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w Myśliborzu, Dębnie i Barlinku, - brak zastosowania konkretnych rozwiązań na terenie analizowanej jednostki, brak obwodnic (w szczególności w Dębnie, Myśliborzu i Barlinku) w zakresie zagrożenia hałasem. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych, - brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego, - brak możliwości poprowadzenia obwodnic wokół miejscowości, - powstające farmy wiatrowe.
pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> - obecność napowietrznych linii elektroenergetycznych najwyższych i wysokich napięć, - lokalizowanie nowych stacji bazowych telefonii komórkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, - rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> - zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych zmieszanych odpadów komunalnych, - duże koszty funkcjonowania systemu odbioru opadów, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK, - skala i problemowość wprowadzonych

Słabe strony (czynniki wewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – brak umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców, – niewielkie możliwości nakłonienia mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, – zwiększająca się ilość wytworzonych odpadów gospodarczych, – zmniejszająca się ilość odzysku odpadów. 	<p>zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu,</p> <ul style="list-style-type: none"> – powstawanie nowych podmiotów prowadzących zbieranie i odzysk odpadów.
zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> – znaczne natężenie ruchu tranzytowego, – duża liczba podmiotów narażonych na wystąpienie awarii (stacje benzynowe, magazyny substancji niebezpiecznych) – zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii, – ropociągi, gazociągi wysokiego ciśnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii, – obszar przygraniczny.

Zródło: opracowanie własne

Powyższe sprawia, że przebiegające przez teren Powiatu ciągi komunikacyjne, obszary składowisk odpadów, a także obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej i rozwiniętego rolnictwa, a także rozwój funkcji rekreacyjnej mogą stanowić obszary problemowe na terenie Powiatu. Związane ze wskazanymi obszarami zanieczyszczenia powodują obecnie oraz mogą powodować w przyszłości niedotrzymanie standardów jakości środowiska.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska powinny zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z modernizacją dróg, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych oraz powierzchni ziemi.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu Programu w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja mogąca zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. POŚ, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a z godnie z ustawą OOS, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga właśnie również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nawiązując do zapisów harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Myśliborskiego, w ramach oceny oddziaływania zapisanych w nim działań

i przedsięwzięć konieczne jest zestawienie zaplanowanych kierunków rozwoju analizowanej jednostki.

Głównymi celami strategicznymi (w perspektywie do roku 2024) dla Powiatu Myśliborskiego, w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego Programu ochrony środowiska) oraz działaniami ekologicznymi w ich ramach są:

Tabela 12. Wyznaczone cele ekologiczne dla Powiatu Myśliborskiego

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania
				wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych
				kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła
				wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE
			rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	
			zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych
				monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia
zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej	bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego			
zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji zanieczyszczeń powietrza	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			
2.	zagrożenia hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego	budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe
				podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu
				zwiększenie długości ścieżek rowerowych
				kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego
			zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego	kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego
zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji hałasu	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			
3.	pola elektromagnetyczne	ochrona mieszkańców przed polami	ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	monitoring emisji pól elektromagnetycznych
				kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania
		elektro- magnetycznymi	zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji pól elektro- magnetycznych	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
4.	gospodarowanie wodami	zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi	wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony przeciw-powodziowej	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego
		ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)
				realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych
				edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych
			racjonalne zużycie zasobów wód	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)
				rozbudowa sieci wodociągowej zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe
poprawa stanu jakości wody w kąpieliskach	kontrola w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej
				rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających
				likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców
		wymiana infrastruktury	likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	
poprawa stanu jakości ujmowanej wody do zaopatrzenia ludności	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			
6.	zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	ograniczenie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów
			zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin
7.	gleby	ochrona gleb	ochrona zasobów gleb przed degradacją mechaniczną	wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych
				rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania
			ochrona zasobów gleb przed degradacją fizykochemiczną	rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców
				edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych
				udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych
			dostosowanie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi	kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami
			intensyfikacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów pozakomunalnych	weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb
9.	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym	rozbudowa terenów czynnych biologicznie
				rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej
				aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki
				wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody
			ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami	ograniczenie do minimum wycinki drzew
			kontrola założeń planu urządzania lasu	
			zmniejszenie liczby notowanych pożarów	
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów				
zwiększenie lesistości powiatu				
10.	zagrożenia poważnymi awariami	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców
			zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej	bieżący monitoring rurociągów przesyłowych
				kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej
				współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców

Źródło: projekt program ochrony środowiska

Jak wynika z powyższego zestawienia zaplanowanych działań słabością Programu może być często brak skonkretyzowanych danych. Opracowywany dokument nie jest jednak konkretnym planem czy koncepcją, raczej określa on ogólne założenia Powiatu w zakresie ochrony środowiska, ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań i przedsięwzięć. Te treści Programu, których słabością jest ich zbyt uogólnienie, określają jednak w zadawalającej wielkości, zakres działań i zadań w przedmiocie ochrony zasobów środowiska, umożliwiając ponadto nie tylko ich ochronę, ale i wzbogacanie.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Powiatu, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie Programu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponentcie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Podsumowując całość Programu, mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska Powiatu oraz jego otoczenia. Realizacja POŚ nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie dokumentu umożliwi natomiast likwidację ujemnych, znacznych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń projektu POŚ będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie Programu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu POŚ i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywiście jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku. Projekt POŚ, na obecnym etapie uzgadniania, aktualnie obowiązujących planach inwestycyjnych i zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje realizacji przedsięwzięć innego typu, innego rodzaju niż funkcjonujące już na danym obszarze.

Dokładne oddziaływanie poszczególnych rodzajów inwestycji, jakie w trakcie obowiązywania niniejszego POŚ, potencjalnie są możliwe do lokalizacji na tym obszarze, będzie przeanalizowane przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dane przedsięwzięcie będzie tego wymagało.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

Jak już wcześniej wspomniano inwestycja będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przedsięwzięcia oraz inwestycje zapisane w Programie stanowią pewien plan władz Powiatu co do rozwoju funkcjonalnego obszaru. Wszelkie szczegółowe oceny oddziaływania w stopniu szczegółowym dotyczące inwestycji, będą odbywać się na etapie sporządzania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na

środowisko. W prognozie oddziaływania POŚ, odpowiednio do skali opracowania zaznacza się jednak konieczność zwrócenia uwagi na poszczególne elementy. Przedstawiając obszary interwencji oraz zasoby przyrodnicze, zwraca się uwagę, że przy ocenie projektów inwestycyjnych pod kątem ich wpływu na środowisko będzie konieczność odniesienia się do obszarów i wskazań płynących z niniejszej prognozy.

Ponadto raport oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko będzie musiał analizować oddziaływania skumulowane planowanych i funkcjonujących inwestycji, mając na uwadze ich skumulowany wpływ na środowisko, w tym także na chronione gatunki ptaków wymienione w niniejszym opracowaniu.

W kolejnych rozdziałach zostały omówione w sposób szczegółowy oddziaływania inwestycji i planowanych działań na poszczególne elementy środowiska związane z celem realizacji tychże działań. W sposób szczegółowy zostały omówione na przykład zadania związane z rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na zasoby wodne, inwestycje drogowe na klimat akustyczny. Pozostały wpływ na inne komponenty został oceniony w sposób ogólny za pomocą macierzy.

5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszaru Natura 2000, tak więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji w stosunku do:

- a) obszarów Natura 2000 (art. 33 i 36):
  - zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
  - na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących bezpośrednio ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Powiatu oraz działań pośrednich, które w efekcie będą także pozytywnie oddziaływać na obszary chronione. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze

ekologiczne. POŚ wskazuje również na zagrożenia jakie płyną z prowadzonej działalności gospodarczej i realizowanych inwestycji, tak więc wszelkie działania Powiatu oraz gmin powinny być uwrażliwione na pewne punkty interwencji.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom, poza działalnością, jaka jest już od lat prowadzona. W takim przypadku zaleca się bieżący monitoring i minimalizację efektów działań już prowadzonych, których ze względu na stopień rozwoju gospodarczego obszaru nie można zlikwidować.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 13. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów przyrodniczych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań ⁷		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	X		
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	X		
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	X	X	
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	X		
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	X		
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	X	X	
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	X	X	
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu			X
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych	X		
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na rzut ścieków)	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)	X		
rozbudowa sieci wodociągowej	X	X	
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe	X		
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	X	X	
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających	X	X	
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	X		
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	X		
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	X		X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		X

⁷ analiza odnosi się także do zagadnień poruszanych w rozdziale 5.2.

Działania	Rodzaj oddziaływań ⁴		
	pozytywne	negatywne	neutralne
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	X		X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X
odbudowa urzędzeń melioracji szczegółowych	X		
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej		X	X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki	X		
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	X		
ograniczenie do minimum wycinki drzew	X		
kontrola założeń planu urządzania lasu	X		
zmniejszenie liczby notowanych pożarów	X		
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	X		
zwiększenie lesistości powiatu	X		
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców			X
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów, zamieszczono schematyczne ryciny z zaznaczeniem tych terenów (rozdział 2.3.8. oraz załączniki). Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Danych takich nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszaru Natura 2000 może on być chroniony w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Na dzień dzisiejszy należałoby w tym zakresie zwrócić uwagę na zapisy Programu Ochrony Środowiska dotyczące wprowadzania ewentualnych elektrowni wiatrowych, w związku z dość korzystną strefą energetyczną tego terenu oraz instalacji solarnych, coraz bardziej popularnych na większą skalę. Istnieją sprzyjające warunki do rozwoju tego typu instalacji, dlatego należy spodziewać się ich powstania w najbliższych latach.

Lokalizację elektrowni należy dostosowywać do lokalnych uwarunkowań, zgodnie z prowadzoną oceną oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie sporządzania raportu. Planowane lokalizacje turbin mogą w trakcie tej oceny ulegać zmianie na skutek prowadzonych ocen faunistycznych, analiz, opinii jednostek oraz konsultacji.

Oddziaływanie elektrowni wiatrowych omówione zostało także w rozdziale 5.2.

Wskazana jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu Myśliborskiego nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów czynnych biologicznie. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Planowane w POŚ pielęgnacje terenów zieleni różnego rodzaju wzmocnią ekologiczną stabilność zasobów przyrodniczych, co będzie przeciwdziałać fragmentacji siedlisk. Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych Powiatu, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1651 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji.

Program wskazuje również na konieczność ochrony obszarów prawnie chronionych. Niezbędne jest również współdziałanie z innymi jednostkami w tym zakresie oraz w zakresie ochrony siedlisk, i komponentów środowiska, które warunkują funkcjonowanie chronionych obszarów. Bezwzględnie wszelkie inwestycje i zagospodarowanie terenów Powiatu należy prowadzić mając na uwadze zapisy planów ochrony czy dla obszarów Natura 200 czy dla rezerwatów przyrody.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślnych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem).

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje. Ważne jest także zwrócenie uwagi na prowadzoną bieżącą rekultywację gruntów, czy to po eksploatacji kopalni, czy też po składowiskach odpadów. Dostosowanie użytkowania i zagospodarowania oraz dobór właściwych pod względem siedliska gatunków roślin, może wzbogacić lokalną bioróżnorodność i sprzyjać rozwojowi siedlisk rzadkich i nielicznych.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych, o których w sposób ogólny jest mowa w rozdziale VIII. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) przekrycia ochronne,
- f) pasy zieleni izolacyjnej.

Tereny leśne to jeden z najważniejszych elementów systemu przyrodniczego Powiatu. Ważną część stanowią również tereny rolnicze oraz obszary wód śródlądowych, wokół których głównie koncentruje się fauna, jak i flora. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego Powiatu spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy jednostki. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania, w odniesieniu także do obszarów Natura 2000, które nierozzerwalnie na tym terenie powiązane są z dolinami i brzegami zbiorników.

Co prawda w projekcie POŚ nie wskazuje się wytycznych do rozwoju infrastruktury energetyki wiatrowej na terenie Powiatu i nie kładzie się dużego nacisku na te źródła energii odnawialnej, jednak w niniejszej prognozie zwraca się uwagę na to, aby w przypadku tego typu inwestycji przeprowadzić szczegółową analizę ornitologiczną i zakresu chiropterofauny, co jest zgodne z wymaganiami oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (na etapie raportu). W celu dokładnego rozpoznania liczebności chronionych gatunków należy przeprowadzić inwentaryzację terenową oraz wzbogacić ją także o dostępne dane o walorach ornitologicznych i chiropterologicznych (dane literaturowe, informacje będące w posiadaniu organów ochrony przyrody, RDOŚ, jednostek naukowych oraz organizacji przyrodniczych zajmujących się badaniem i ochroną tej grupy zwierząt). Analizę danych należy uzupełnić o wstępną ocenę obszaru w oparciu o zdjęcia satelitarne oraz wizję terenową.

Ocenę dotyczącą nietoperzy, czy ptaków wykonywać należy również w przypadku stwierdzenia siedliska tych zwierząt w budynkach przy okazji przeprowadzania modernizacji. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk.

W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt”. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstąpienie od zakazów. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

Kolejną inwestycją z zakresu energii odnawialnej jaka może być wprowadzona na terenie Powiatu są instalacje solarne i ogniwa fotowoltaiczne. Panele słoneczne i ich eksploatacja mogą przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populacje ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;
- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszac ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

Ponadto należy uwzględnić potencjalny wpływ na ptaki, a także zwrócić uwagę, aby organy uzgadniające (regionalna dyrekcja ochrony środowiska) i wydające decyzje środowiskowe zalecały choćby prosty monitoring porealizacyjny, dokumentujący wpływ na populacje ptaków w sezonie lęgowym (weryfikujący ocenę zawartą w raporcie, jeżeli taki był wymagany oraz skuteczność zaproponowanych działań minimalizujących). Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko.

W POŚ nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, tak więc następować będzie dalszy rozwój funkcji rolniczej. Zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania

mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych. Rolnictwo i stosowanie nawozów nie może jednak wpływać negatywnie na jakość wód powierzchniowych, stąd tak ważna jest edukacja ekologiczna rolników, która powinna być prowadzona na poziomie poszczególnych gmin, w szczególności na wyznaczonych terenach OSN, tak aby nie powiększały się obszary zagrożone negatywnym oddziaływaniem związków azotu.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczegółach będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Program Ochrony Środowiska Powiatu Myśliborskiego zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej i wodno – ściekowej,
- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,
- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów Powiatu,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- ochrony wód powierzchniowych i gleb,
- unieszkodliwiania odpadów,
- kontroli zakładów korzystających ze środowiska w największym stopniu.

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Powiatu bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku (instalacje mogące być przyczyną poważnej awarii).

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń gleb, wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne byłoby tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem

zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem. Działania inwestycyjne mające poprawić sytuację ludności narażoną na oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego już obecnie prowadzone przez gestorów sieci, tak więc konieczny jest ciągły monitoring w celu stwierdzenia, czy podjęte już działania przyniosły zamierzony efekt ekologiczny.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmocniony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć takim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Teren każdej gminy powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Emisja pól elektromagnetycznych zachodzi również przy eksploatacji linii energetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Dla przykładu, pod linią przesyłową dwutorową o napięciu znamionowym 220 kV, biegnącą na wysokości 8 m, przy powierzchni ziemi natężenie pola elektrycznego wynosi ok. 3,3 kV/m (Kozłowski, 1991). Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, ponieważ wokół linii, w MPZP powinny być ustanowione strefy wolne od zabudowy. Linia może stanowić pewne zagrożenie dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemiaenia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji

terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne. Linia może być zagrożeniem dla ludzi i środowiska w przypadku awarii, zwłaszcza w miejscach skrzyżowania z liniami komunikacyjnymi. Współczesna nauka (brak szczegółowych, regularnych badań) nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzie jest różna.

Obecnie na terenie Powiatu nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji Program, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmożyć kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren Powiatu, tak aby zapobiegać awariom. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach, a tym samym na bezpieczeństwo transportowanych substancji i materiałów. Powiat, jak i poszczególne gminy wspierają corocznie jednostki Straży Pożarnej, która na bieżąco kontroluje zakłady posiadające status zakładów o zwiększonym ryzyku.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawalnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na rolniczy charakter części Powiatu, mimo rozwoju innych funkcji na tym terenie, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na mieszkańców tego obszaru. Nie tylko ze względu na potencjalny wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze, w którym żyją mieszkańcy, ale także na możliwość wykorzystania zasobów gleb i innych uwarunkowań przyrodniczych do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na walory przyrodnicze Powiatu jedną z coraz ważniejszych funkcji tej jednostki staje się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

Tabela 14. Analiza oddziaływań w zakresie społeczeństwa wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	X		
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	X		
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	X		
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	X		
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	X		
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	X	X	
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	X		
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	X		
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
monitoring emisji pól elektromagnetycznych	X		
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)	X		
rozbudowa sieci wodociągowej	X		
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe	X		X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	X		
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających	X		
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	X		
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	X		
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	X		X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	X		X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych	X		
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych	X		
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	X		
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb	X		
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	X		
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	X		
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew	X		X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów	X		
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	X		X
zwiększenie lesistości powiatu	X		X
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	X		
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych	X		
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	X		
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	X		

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu.

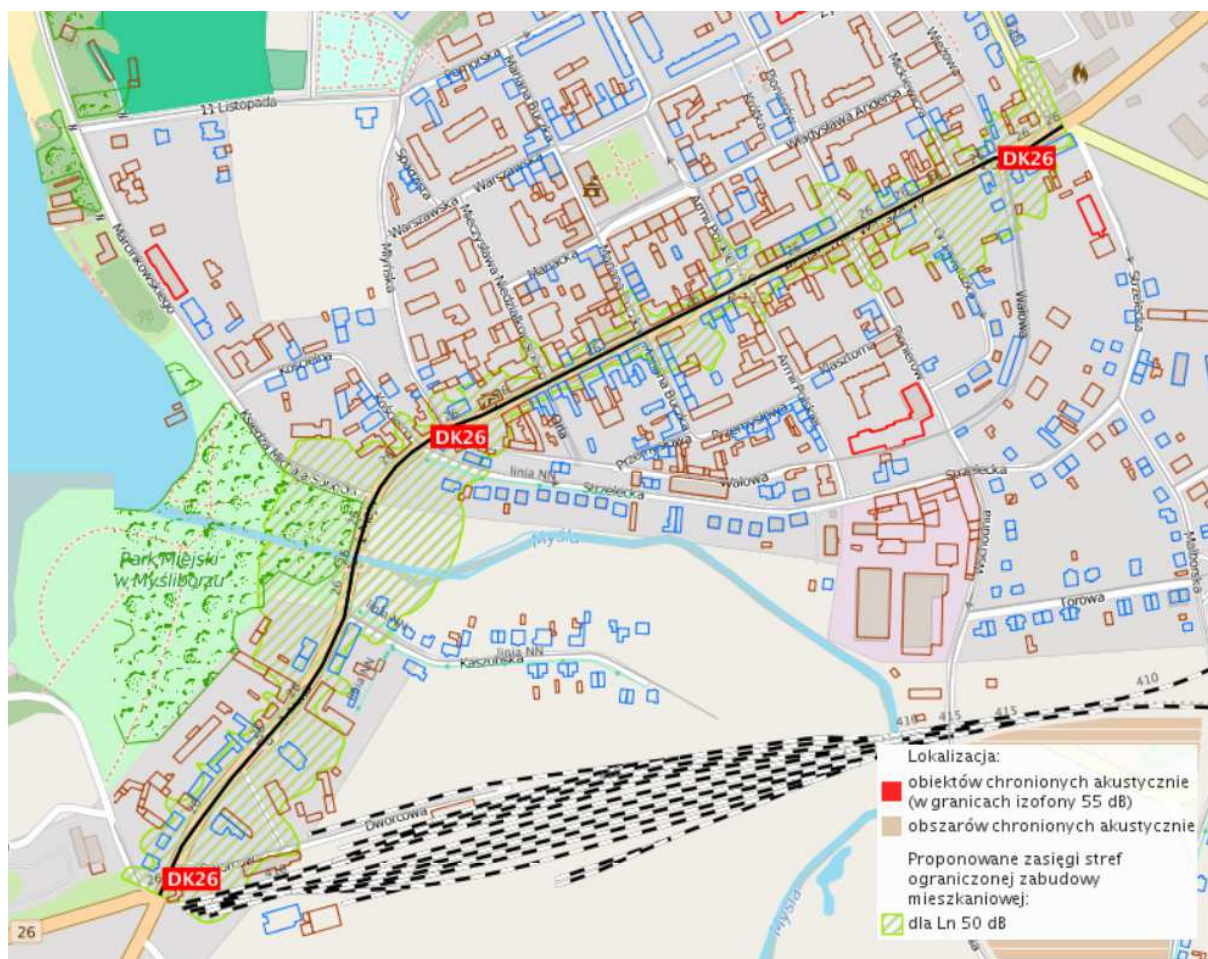
Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się w odniesieniu do jednej doby poziom równoważny hałasu ($L_{Aeq D}$ dla pory dnia i $L_{Aeq N}$ dla pory nocy), natomiast w przypadku wskaźników oceny hałasu stosowanych w polityce długookresowej (poziom dziennie-wieczorno-nocny L_{DWN} i długookresowy poziom nocny L_N). Poziomy te mierzone są w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, przedziału czasowego oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 01.08.2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r. poz. 1109 ze zmianami), na terenach:

- zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) 55 dB, a w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 45 dB;
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) 50 dB, a w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 40 dB;
- zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku L_{DWN} wynosi wzdłuż dróg 68 dB (L_N 59 dB), a od pozostałych obiektów L_{DWN} 55 dB, a L_N 45 dB;
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku L_{DWN} wynosi wzdłuż dróg 64 dB (L_N 59 dB), a od pozostałych obiektów L_{DWN} 50 dB, a L_N 40 dB.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, pomiarów WIOŚ i wykonanych map akustycznych (zamieszczonych w rozdziale 2.4.5.), zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- odciążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem, od drogi,
- stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Zamieszczone we wcześniejszym rozdziale mapy akustyczne wskazują wyraźnie miejsca gdzie te przekroczenia się pojawiają oraz jakie są obszary najbardziej narażone na ponadnormatywną emisję hałasu. Kolejna rycina wskazuje za wytycznymi GDDKiA, jakie obszary powinny zostać w szczególności objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennymi, które określałyby dopuszczalne poziomy emisji hałasu, do których powinni dążyć zarządcy tych ciągów komunikacyjnych.

Ryc. 26. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego
 Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Wartość dopuszczalna równoważnego poziomu hałasu kolejowego dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo - usługowej i zagrodowej wynosi w porze dziennej 65 dB, w porze nocnej natomiast 56 dB (wg norm rozporządzenia z roku 2012). Bardziej rygorystyczne kryteria poprawności klimatu akustycznego w środowisku obowiązują jedynie dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów szpitali i stref ochronnych „A” uzdrowisk. Na trasie kolejowej nie prowadzono pomiarów hałasu. Zaznaczyć należy, że subiektywnie mniejsza jest dokuczliwość hałasów kolejowych niż drogowych, a także ograniczona częstotliwość kursowania pociągów sprawiają, że problem hałasów kolejowych ma mniejsze znaczenie.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Tabela 15. Analiza oddziaływań w zakresie klimatu akustycznego wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania		X chwilowe	X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych			X
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła			X
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE		X ewentualnie wiatraki	X
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione		X chwilowe	
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych			X
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia			X
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	X	X chwilowe	
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	X	X chwilowe	
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	X		
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)			X
rozbudowa sieci wodociągowej		X chwilowe	X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej		X chwilowe	X
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających		X chwilowe	X
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców			X
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów			X
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin			X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych			X
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie			X
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej		X	X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew			X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów			X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów			X
zwiększenie lesistości powiatu			X
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	X		
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Powiat Myśliborski zlokalizowany jest na obszarze dorzecza Odry, dla którego opracowano Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451). W planie tym określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW).

Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Założenia Programu ochrony środowiska nie wpływają na zakłócenie realizacji tych celów.

Dla naturalnych części wód powierzchniowych (JCWP) celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego. Ponadto w celu osiągnięcia tego stanu konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Realizacja działań określonych w harmonogramie POŚ nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizykochemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu. Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja POŚ nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne. Zadania inwestycyjno – organizacyjne (budowa kanalizacji, odpowiednia melioracja, kontrola zbiorników bezodpływowych, właściwe prowadzenie upraw, współpraca z gminami ościennymi, kompleksowość podejmowanych działań na różnych szczeblach i w różnych miejscach, unieszkodliwienie odpadów, rekultywacja obszarów) mają na celu polepszenie stanu jakości wód, tym bardziej, że na terenie Powiatu jakość wód jest niezadowolająca, co potwierdzają wyniki badań. Jednym z głównych założeń Programu jest więc poprawa stanu wód powierzchniowych i realizacji europejskich założeń Dyrektywy przeniesionych do polskiego prawa poprzez Plan gospodarowania wodami, a szerzej, ustawę Prawo wodne. W efekcie długoterminowym, realizacja działań na poziomie Powiatu (ale również gmin okolicznych, wchodzących w granice jednolitych części wód, dalej

dorzeczca) ma przenieść efekt w postaci poprawy jakości wód, co będzie regularnie monitorowane na poziomie Raportów z realizacji niniejszego POŚ.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są nadzór nad stanem przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych lub podłączenie do systemu kanalizacji zbiorczej. Wybór rozwiązania zależy od analizy wpływu poszczególnych działań na stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem uzasadnienia ekonomicznego poszczególnych przedsięwzięć.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu. Ponadto zaleca się sporządzenie aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wprowadzić kontrole częstotliwości opróżniania zbiorników, a także prawidłowości eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem zasobów wód powierzchniowych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby

korzyści dla środowiska lub powodowałyby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna, np. dla ochrony przeciwpowodziowej i właściwego funkcjonowania cieków w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej Powiatu. Prawidłowa melioracja mająca na celu nie tyle osuszenie danych terenów, co raczej utrzymanie właściwej wilgotności nie powinna wpływać negatywnie na obszary Natura 2000 od wilgotności siedlisk zależnych.

Tabela 16. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów wodnych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania			X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych			X
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła			X
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE			X
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			X
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia			X
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe			X
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu			X
zwiększenie długości ścieżek rowerowych			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)	X		
rozbudowa sieci wodociągowej	X		
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe	X		
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	X		
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających	X		
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	X		
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	X		
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	X		
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb	X		

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych	X		
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej		X	X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	X		
ograniczenie do minimum wycinki drzew			X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów			X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów			X
zwiększenie lesistości powiatu	X		
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	X		
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie obszaru Powiatu jest emisja niska z zabudowy, z zakładów produkcyjnych oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. POŚ przewiduje jednak rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Program wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia elektryczna, biomasa, energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Powiatu, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie jednostki, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych na terenie Powiatu są tereny uprzemysłowione i zlokalizowane na nich zakłady produkcyjne, które często mogą emitować niebezpieczne oraz uciążliwe związki i substancje, czy chociażby powodować wzrost emisji pyłów. Konieczne jest egzekwowanie od podmiotów gospodarczych przestrzegania limitów emisyjnych i stosowania nowoczesnych technologii.

Tabela 17. Analiza oddziaływań w zakresie powietrza atmosferycznego wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	X		
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	X		
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	X		
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	X		
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	X		
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	X		
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	X		
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)			X
rozbudowa sieci wodociągowej			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej			X
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających			X
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców			X
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów			X
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	X		X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych			X
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej			X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew	X		X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów	X		X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów			X
zwiększenie lesistości powiatu	X		X
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	X		X
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem. Zwraca również szczególną uwagę i analizuje problemy lokalne związane z poważnymi zanieczyszczeniami środowiska gruntowo-wodnego substancjami ropopochodnymi.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Negatywnie na powierzchnię ziemi może oddziaływać składowisko odpadów w miejscowości Dalsze, a prowadzony tam zakład na zanieczyszczenie okolicznych terenów poprzez wywiewanie odpadów. W przypadku zaistnienia przekroczeń na składowisku odpadów prowadzony monitoring pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu składowiska i jakości zasobów glebowych, wodnych oraz roślinności znajdujących się w sąsiedztwie obiektu. Regionalna instalacja jest tak zaplanowana i pod względem organizacyjnym, lokalizacyjnym i technologicznym, aby nie dopuścić rozprzestrzenianiu się odpadów poza jej teren.

Na obszarze Powiatu występują zasoby złóż mineralnych. Wydobycie kopalin na ogół powoduje niekorzystny wpływ na środowisko. Należy zatem prowadzić działania monitorujące i prowadzące do zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne wydobycie i użytkowanie kopalin oraz rekultywację wyrobisk. Powiat na bieżąco w ramach swoich kompetencji monitoruje stopień prowadzenia prac rekultywacyjnych, a decyzją Starosty, w przypadku prawidłowo zakończonej rekultywacji wyrobisk, uznaje się dane działania rekultywacyjne za zakończone.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów, a przede wszystkim miejsce eksploatacji kopalin) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz. Rekultywacja obszarów zanieczyszczonych na terenie Powiatu przez działające w przeszłości i obecnie zakłady jest jednym z najważniejszych działań inwestycyjnych na kolejne lata. Ze względu na skalę problemu konieczna jest współpraca zarówno Powiatu, jak i gmin oraz takich instytucji jak Wojewódzki Inspektor ochrony Środowiska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska czy Generalny Inspektor Ochrony Środowiska.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej oraz perspektywnym dalszym wydobyciem surowców. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu, chyba, że mowa jest o eksploatacji kopalin. Wówczas mowa jest o oddziaływaniach długotrwałych.

Jak wskazuje stan aktualny środowiska wszelkie prace budowlane mogą doprowadzić w sposób niezamierzony do powstania zanieczyszczeń, czy to uaktywnienie

zanieczyszczeń tzw. „historycznych”, czy powstania zanieczyszczeń na skutek awaryjnego wycieku np. substancji ropopochodnych.

Ze względu na charakter Powiatu, znaczną powierzchnię zajmują również tereny użytkowane rolniczo, dlatego ważne jest również jak zapisy POŚ wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania. Najśłabsze grunty i nieużytki proponuje się natomiast pod zalesienie, w celu poprawienia jakości tych terenów i zaprzestania rozwoju rolnictwa na terenach do tego nieopłacalnych. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad ograniczających degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku spływu powierzchniowego, ograniczanie wyjąłwienia gleby.

W miejscach występowania większych spadków, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

Tabela 18. Analiza oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania			X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych			X
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła			X
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE			X
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione		X chwilowe	X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			X
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia			X
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe			X zmiana w krajobrazie
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu			X
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)			X
rozbudowa sieci wodociągowej		X chwilowe	X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej		X chwilowe	X
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających		X chwilowe	X
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców			X
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	X		
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	X		
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb	X		
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych	X		
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	X		X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	X		
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew			X
kontrola założeń planu urządzania lasu	X		
zmniejszenie liczby notowanych pożarów			X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	X		
zwiększenie lesistości powiatu	X		
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców			X
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

Elementami, które mogą zaburzyć krajobraz poszczególnych części Powiatu mogą być ewentualnie mogące powstać w przyszłości elektrownie wiatrowe oraz maszty stacji bazowych telefonii komórkowej. Należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy (na zasadzie kompromisu pomiędzy racjami inwestorów, a subiektywnymi odczuciami mieszkańców). Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Negatywnie na krajobraz działają także wszelkiego rodzaju duże zakłady produkcyjne, przemysłowe, czy nawet duże fermy hodowlane. Każdy taki podmiot gospodarczy powinien mieć na względzie wkomponowanie w lokalny krajobraz swojej działalności, tak aby nie wpływała ona na pogorszenie lokalnego krajobrazu.

Tabela 19. Analiza oddziaływań w zakresie krajobrazu wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	X		X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych			X
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła			X
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE		X	X
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			X
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia			X
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego		X	X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe		X	X
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu			X
zwiększenie długości ścieżek rowerowych			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	X		X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)			X
rozbudowa sieci wodociągowej			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej			X
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających			X
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców			X
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	X		X
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	X		X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin			X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	X		X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych			X
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest			X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		X
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej			X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew	X		X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów			X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	X		X
zwiększenie lesistości powiatu	X		X
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców			X
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej			X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT⁸

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu.

Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Powiatu zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę walorów krajobrazowych. Program Ochrony Środowiska nie zawiera jednak specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Powiatu (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami).

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także szczegółowo określone na poziomie MPZP.

---

⁸ analiza oddziaływań jest równoznaczna z oddziaływaniami ocenionymi przy powietrzu atmosferycznym w rozdziale 5.6.

Tabela 20. Analiza oddziaływań w zakresie zabytków i dóbr materialnych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	X		X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych			X
kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła			X
wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE		X	X
rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych			X
monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia			X
bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	X		X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	X		X
podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu			X
zwiększenie długości ścieżek rowerowych	X		X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego			X
wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego	X		X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)			X
rozbudowa sieci wodociągowej			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej			X
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających			X
likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców			X
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów			X
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych			X
objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin			X
wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	X		X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów			X
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych			X
kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych			X
kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami			X
weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb			X
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	X		X
rozbudowa terenów czynnych biologicznie	X		X
rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej			X
aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki			X
wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody			X
ograniczenie do minimum wycinki drzew	X		X
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
zmniejszenie liczby notowanych pożarów			X
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów			X
zwiększenie lesistości powiatu			X
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców			X
bieżący monitoring rurociągów przesyłowych			X
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	X		X
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE⁹

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Powiatu (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami, lokalny program rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych oraz standardów jakości zasobów przyrodniczych, w tym wód powierzchniowych, co będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdych działaniach inwestycyjnych w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody (zagadnienie to poruszone zostało w rozdziale 5.2.).

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

5.12. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obszar Powiatu Myśliborskiego leży w obszarze przygranicznym z innym krajem - Niemcami, jednak ustalenia Programu ochrony środowiska nie spowodują zaistnienia negatywnego oddziaływania transgranicznego.

Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Powiat, ale również okoliczne tereny. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą

⁹ analiza oddziaływań jest równoznaczna z oddziaływaniami ocenionymi przy zabytkach w rozdziale 5.12.

miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie Powiatu, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice. Prowadzone działania powinny mieć wymierny wpływ na poprawę jakości wód Odry.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU

W celu wzmocnienia kontroli nad wprowadzaniem zapisów, realizowanie zaplanowanych inwestycji i zmianami środowiska z tego wynikającymi, Powiat ma obowiązek cyklicznie oceniać i monitorować skutki realizacji postanowień projektu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu POŚ był przeprowadzany raz na 2 lata, w powiązaniu z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), która mówi o konieczności raportowania co 2 lata realizacji zapisów POŚ.

Analiza wpływu zapisów Programu i jego realizacji na środowisko oraz zdrowie człowieka powinna opierać się na przeprowadzeniu wizji lokalnej i inwentaryzacji obszaru Powiatu. Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Analiza jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie Powiatu, powinna być prowadzona, w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, aby stwierdzić czy zachodzi oddziaływanie składowiska odpadów, czy podjęte działania mające na celu rekultywację obszarów zanieczyszczonych powodują zmniejszenie zanieczyszczenia w miejscu powstania), powietrza, klimatu akustycznego i promieniowania elektromagnetycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów, a także na ponadnormatywną emisję promieniowania elektromagnetycznego), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zmniejszenie ilości nagromadzonych odpadów, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

Wizję terenową powinno się także wzbogacić o wiedzę z innych dostępnych źródeł. Jako podstawę analizy można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Generalną i Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji Programu

powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 27. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. W ramach aktualizacji dokumentu proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Prognozując wpływ POŚ na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na rozwój zrównoważony Powiatu, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji. Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring Programu oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tymi dokumentami, ich modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Tak więc dokumenty te wpłyną pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwolą na ciągłe monitorowanie stanu środowiska

i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju. Jest to ważne stwierdzenie, ponieważ dokument POŚ powinien być dokumentem strategicznym w zarządzaniu rozwojem Powiatu, a nie ogólnymi zapisami, do których władze nie będą się odnosiły i nie będą z nich korzystały.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Należy jednak pamiętać, że w wyniku realizacji zapisów tego dokumentów mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w rozdziale wcześniejszym.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ (działania administracyjne),
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach prawnych,
- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny efekt podejmowanych działań spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,
- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje unieszkodliwiania odpadów (np. składowisko odpadów).

Realizacja POŚ dla Powiatu Myśliborskiego nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno - ściekowej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda

instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie należą w czasie realizacji inwestycji m. in.:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu strategicznego POŚ nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

Opracowane dla form ochrony przyrody plany zadań ochronnych, dla rezerwatów przyrody i obszarów NATURA 2000, wskazują jakie działania należy podejmować w odniesieniu do chronionych gatunków i siedlisk, aby je chronić i zachować. Szczegóły określone są w następujących aktach prawnych, do których należy odnosić się bezpośrednio przy planowaniu działań inwestycyjnych w miejscach gdzie zostały zlokalizowane chronione gatunki roślin, czy zwierząt bądź siedliska. Są to następujące dokumenty:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie dla obszaru Dolna Odra PLH320037,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wlkp. z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Gogolice – Kosa PLH320038,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Dolina Dolnej Odry PLB320003,

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Ostoja Witnicko – Dębniańska PLB320015,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wlkp. z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Puszcza Barłinea PLB080001,
- Rozporządzenie Nr 41/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Markowe Błota”,
- Rozporządzenie Nr 69/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Skalisty Jar Libberta”,
- Rozporządzenie nr 37/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Boleszkowickie”,
- Rozporządzenie Nr 71/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Czapli Ostrów”,
- Rozporządzenie Nr 59/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Tchórzyno”,
- Rozporządzenie nr 13/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne”.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Projekt Programu sporządzany jest przez organy samorządowe, ale jego opracowanie opiera się także na współpracy i konsultacjach z podmiotami i instytucjami, które działają na terenie Powiatu lub w regionie oraz jednostkami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami opiniują lub uzgadniają projekt Programu (Zarząd Województwa). Tak więc w trakcie opracowywania Programu rozważane są alternatywne sposoby rozwiązania kwestii ochrony środowiska na analizowanym terenie, a ostateczna wersja stanowi kompromis pomiędzy zamierzeniami władz jednostki oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi i społeczno – gospodarczymi. Dodatkowo poddany jest również strategicznej ocenie, podczas której mieszkańcy mogą wносить wnioski.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji

(wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Myśliborskiego został więc oparty o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Powiatu w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Powiat lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Starostwo Powiatowe będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

9.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których

Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego.

W 1992 r. opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem, tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp *w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej, która opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

Program ochrony środowiska to dokument, który powinien opierać się także na strategicznych dokumentach programujących nie tylko działania w zakresie stricte ochrony środowiska, ale również szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego. Tym samym kolejnym unijnym dokumentem mającym znaczenie dla rozwoju państw członkowskich jest unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2020 r., **Europa 2020**. Strategia ta ma pomóc skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Działania podejmowane są w ramach 5 obszarów:

- *zatrudnienie,*
- *badania i rozwój,*
- *zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii,*
- *edukacja,*
- *walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.*

9.2. DOKUMENTY KRAJOWE

Przechodząc do bardziej sektorowych dokumentów, ważne z punktu widzenia ochrony środowiska Powiatu są projekty związane np. z ochroną klimatu, czy szeroko pojętym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz infrastrukturalnym.

POŚ powinien nawiązywać do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego projektu KLIMADA „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:**
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
- 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:**
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
- 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:**
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
  - zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
- 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:**
  - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
  - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
- 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:**
  - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
  - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:**
  - zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
  - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Natomiast celem **Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SKR)** – „Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”, będącej kontynuacją na kolejne lata jeszcze obowiązującej Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 jest wzmocnienie i wykorzystanie

gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawa jakości życia ludności. Strategia zakłada trzy priorytety:

- **sprawne i efektywne państwo,**
- **konkurencyjna gospodarka,**
- **spójność społeczna i terytorialna.**

Do tej Strategii dołączonych zostało 9 strategii zintegrowanych, które mają za zadanie przyczynić się do realizacji celów założonych w SRK 2020, rozwijając i uszczegóławiając reformy w niej wskazane. Koszty realizacji wszystkich priorytetów rozwojowych przewidzianych do 2020 roku będą pokrywane zarówno z pieniędzy krajowych, prywatnych, jak i funduszy europejskich.

9.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Podstawowym dokumentem szczebla wojewódzkiego jest **Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019** przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest: *Rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami.* Dokument wytycza następujące cele długoterminowe i krótkoterminowe:

1. Cel długoterminowy do roku 2019 - Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

- *Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza*
- *Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych*
- *Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii*

2. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych*
- *Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych*
- *Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie*
- *Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek*

3. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód*
- *Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej*

4. Cel długoterminowy do roku 2019 - Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Poza celem długoterminowym powyżej KPGO 2014 wyznacza cele główne (długoterminowe) o następującym brzmieniu:

- a) Utrzymanie tendencji oddzielania wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB
- b) Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska
- c) Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów
- d) Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

5. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych
- Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego
- Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska
- Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych
- Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych
- Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom

6. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych
- Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa

7. Cel długoterminowy do roku 2019 - Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
- Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

8. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

9. Cel długoterminowy do roku 2019 - Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

10. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

11. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Cel Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej
- Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej
- Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

12. Cel długoterminowy do roku 2019 - Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami
- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń
- Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020**, która stanowi wytyczne dla powiatowej Strategii i dokumentów gminnych. W Strategii do roku 2020 określono następujące cele:

1. *Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.*
2. *Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.*
3. *Zwiększanie przestrzennej konkurencyjności regionu.*
4. **Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.**
5. *Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.*
6. *Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.*

Przechodząc do projektów wojewódzkich ukierunkowanych typowo na ochronę środowiska, analizie poddano zapisy w zakresie wdrażania takich dokumentów jak: program ochrony środowiska przed hałasem czy program ochrony powietrza.

Sejmik województwa uchwałą Nr II/26/14 z dnia 19 grudnia 2014 r. przyjął **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego**. Program ma na celu określenie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na

obszarach dróg i linii kolejowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Proponowane działania naprawcze, których wykonanie jest niezbędne do polepszenia stanu akustycznego środowiska powinny obejmować przede wszystkim ograniczenie wartości oraz zasięgu uciążliwości akustycznej. Z uwagi na mnogość inwestycji prowadzonych i planowanych przez zarządzającego drogami, w zakresie hałasu drogowego pochodzącego od dróg krajowych i autostrad zalecono realizację jedynie zadań dodatkowych. Zadania dodatkowe powinny być realizowane w sposób ciągły. W ramach zadań dodatkowych zalecono następujące działania:

1. *Utrzymanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym – działanie, którego celem jest niedopuszczenie do pogorszenia się klimatu akustycznego.*
2. *Egzekwowanie dopuszczalnych prędkości – nadmierna prędkość jest jednym z głównych czynników powodujących nadmierną emisję hałasu. Systematyczne (przez cały okres trwania Programu) kontrole pozwolą na znaczące ograniczenie prędkości na drogach, a tym samym poprawę klimatu akustycznego.*

Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia **Programu ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej**, o którym mowa w pkt 4.7.1. niniejszego opracowania. Podstawowymi działaniami wskazanymi do realizacji na terenie całej strefy zachodniopomorskiej są:

- *działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – pierwotnej i wtórnej w zakresie aerozoli,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – pierwotnej i wtórnej*
- *działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne,*
- *działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy,*
- *działania w zakresie planowania przestrzennego,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji powstałej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji niezorganizowanej pyły zawieszonego PM 10 z placów budowy.*

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu pn. Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024. Omawiany projekt jest kontynuacją dokumentu Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020, który z kolei kontynuował Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Myśliborskiego w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód,

powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Powiatu Myśliborskiego, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, poszczególnych gmin oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem oraz rekultywację terenów zanieczyszczonych.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia oraz modernizację infrastruktury. Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, w tym na człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie Powiatu wśród głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego wskazać należy lokalną emisję niezorganizowaną związaną ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych, zanieczyszczenia powstałe w transporcie (emisja związków lotnych, stałych, emisja hałasu), lokalizację zakładów przemysłowych, punktowe ogniska zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego. Podkreślić należy także zagrożenia płynące

z nieuregulowanej miejscami gospodarki ściekowej, funkcjonujących w zlewniach rzek oczyszczalni ścieków oraz rozwiniętego rolnictwa.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi Powiat i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno – ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców, a także lokalizowanie odnawialnych źródeł energii, takich jak elektrownie wiatrowe, czy linii energetycznych.

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Powiatu, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponentcie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić negatywne transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Powiatu Polickiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Myśliborskiego, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak

realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt POŚ, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie POŚ wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Powiatu, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. W ramach dokumentu POŚ opracowanego na kolejny okres programowania proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w Powiecie oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie i programów operacyjnych, a także strategicznych.

Zapisy Programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla. Ponadto jest to opracowanie napisane zgodnie z obowiązującym prawem.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1651 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- raporty i informacje o stanie środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, WIOŚ Szczecin,
- plany ochrony dla rezerwatów przyrody i obszaru NATURA 2000,
- standardowe formularze danych dla obszarów NATURA 2000.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLH na terenie powiatu myśliborskiego	27
Ryc. 2. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLB na terenie powiatu myśliborskiego	27
Ryc. 3. Lokalizacja obszaru Parków Krajobrazowych w rzucie ogólnym na tle powiatu	29
Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatu Długogóry.....	32
Ryc. 5. Lokalizacja rezerwatu Tchórzyno	32
Ryc. 6. Lokalizacja rezerwatu Jasne.....	32
Ryc. 7. Lokalizacja rezerwatu Skalisty Jar Libberta	32
Ryc. 8. Lokalizacja rezerwatu Markowe Błota.....	33
Ryc. 9. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów	33
Ryc. 10. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów	33
Ryc. 11. Lokalizacja obszarów chronionego krajobrazu.....	35
Ryc. 12. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan ekologiczny na terenie Powiatu	38
Ryc. 13. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan chemiczny na terenie Powiatu	38
Ryc. 14. Wyniki badań wód powierzchniowych – dla obszarów chronionych na terenie Powiatu.....	38
Ryc. 15. Obszary przekroczeń poziomu docelowego PM 10 w roku 2014 w Myśliborzu.....	44
Ryc. 16. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	48
Ryc. 17. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	48
Ryc. 18. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	49
Ryc. 19. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	49
Ryc. 20. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	50
Ryc. 21. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	50
Ryc. 22. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} w Barlinku.....	51
Ryc. 23. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Barlinku	51
Ryc. 24. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} w Dębnie	52
Ryc. 25. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Dębnie.....	52
Ryc. 26. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego.....	82
Ryc. 27. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	104

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz roślin chronionych występujących na terenie Powiatu Myśliborskiego.....	15
Tabela 2. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014	43
Tabela 3. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014.....	43
Tabela 4. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Myśliborzu.....	46
Tabela 5. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Myśliborzu.....	46
Tabela 6. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Myśliborzu	47
Tabela 7. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Myśliborzu.....	47
Tabela 8. Zestawienie uśrednionych wyników równoważnych poziomów dźwięku	53
Tabela 9. Wyniki badań natężenia ruchu pojazdów na terenie m. Barlinek.....	53
Tabela 10. Wyniki generalnego pomiaru ruchu (GPR) dla dróg na terenie powiatu myśliborskiego	54
Tabela 11. Analiza SWOT – słabe strony i zagrożenia	61
Tabela 12. Wyznaczone cele ekologiczne dla Powiatu Myśliborskiego	64
Tabela 13. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów przyrodniczych wszystkich planowanych działań	70
Tabela 14. Analiza oddziaływań w zakresie społeczeństwa wszystkich planowanych działań	79

<i>Tabela 15. Analiza oddziaływań w zakresie klimatu akustycznego wszystkich planowanych działań .....</i>	<i>83</i>
<i>Tabela 16. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów wodnych wszystkich planowanych działań .....</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 17. Analiza oddziaływań w zakresie powietrza atmosferycznego wszystkich planowanych działań .....</i>	<i>91</i>
<i>Tabela 18. Analiza oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi wszystkich planowanych działań .....</i>	<i>95</i>
<i>Tabela 19. Analiza oddziaływań w zakresie krajobrazu wszystkich planowanych działań.....</i>	<i>97</i>
<i>Tabela 20. Analiza oddziaływań w zakresie zabytków i dóbr materialnych wszystkich planowanych działań .....</i>	<i>100</i>